

## ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

|                     |                                               |
|---------------------|-----------------------------------------------|
| Заклад вищої освіти | <b>Державний біотехнологічний університет</b> |
| Освітня програма    | <b>52585 Економіка підприємства</b>           |
| Рівень вищої освіти | <b>Бакалавр</b>                               |
| Спеціальність       | <b>051 Економіка</b>                          |

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

*Використані скорочення:*

**ID** - ідентифікатор

**ВСП** - відокремлений структурний підрозділ

**ЄДЕБО** - Єдина державна електронна база з питань освіти

**ЄКТС** - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

**ЗВО** - заклад вищої освіти

**ОП** - освітня програма

## Загальні відомості

### 1. Інформація про освітню програму

|                               |                                        |
|-------------------------------|----------------------------------------|
| Назва ЗВО                     | Державний біотехнологічний університет |
| Назва ВСП ЗВО                 | не застосовується                      |
| ID освітньої програми в ЄДЕБО | 52585                                  |
| Назва ОП                      | Економіка підприємства                 |
| Галузь знань                  | 05 Соціальні та поведінкові науки      |
| Спеціальність                 | 051 Економіка                          |
| Спеціалізація (за наявності)  | відсутня                               |
| Рівень вищої освіти           | Бакалавр                               |
| Вид освітньої програми        | Освітньо-професійна                    |

### 2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

|                                    |                                                                                                                           |
|------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Склад експертної групи             | Шушпанов Дмитро Георгійович, Колещук Орест Ярославович, Лойко Єлизавета Миколаївна, Кобець Віталій Миколайович (керівник) |
| Залучений представник роботодавців | не застосовується                                                                                                         |
| Дати візиту до ЗВО                 | 21.04.2025 р. – 23.04.2025 р.                                                                                             |

### 3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

|                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Відомості про самооцінювання ОП  | <a href="https://biotechuniv.edu.ua/pro-universitet/publicna-informatsiya/litsenzuvannya-ta-akreditatsiya/">https://biotechuniv.edu.ua/pro-universitet/publicna-informatsiya/litsenzuvannya-ta-akreditatsiya/</a>                                                         |
| Програма візиту експертної групи | <a href="https://biotechuniv.edu.ua/novini/akredytatsijna-ekspertyza-osvitno-profesijnyh-program-ekonomika-ta-ekonomika-pidpryyemstva/">https://biotechuniv.edu.ua/novini/akredytatsijna-ekspertyza-osvitno-profesijnyh-program-ekonomika-ta-ekonomika-pidpryyemstva/</a> |

### 4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

#### I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

## II. Резюме

## **Висновок щодо відповідності критеріям. Позитивні практики за освітньою програмою:**

Освітня програма Економіка підприємства відповідає рівню В за всіма 9 критеріями. 1. Програма дозволяє досягти ПРН, визначених стандартом вищої освіти бакалаврського рівня, мету з урахуванням вимог стейкхолдерів. 2. Обсяг ОП та освітніх компонент відповідає вимогам законодавства і предметній області. 3. Правила прийому чітко визначені, ДБТУ забезпечує визнання результатів навчання, здобутих на інших освітніх програмах, а також у неформальній освіті. 4. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених цілей та ПРН, НПП регулярно переглядають і оновлюють зміст ОК. 5. Контрольні заходи та критерії оцінювання є чіткими і зрозумілими. Кваліфікаційні роботи здобувачів відсутні у вільному доступі. Відсутня регламентація процедури повторного вивчення освітніх компонент. 6. Викладачі мають високу кваліфікацію і спроможні забезпечити освітні компоненти. На кафедрі економіки та бізнесу відсутні прецеденти проходження конкурсу на посаду після введення нормативного положення про конкурсний відбір. 7. Навчально-методичне, фінансове та матеріально-технічне забезпечення дозволяє досягати ПРН та підтримує реалізацію освітнього процесу, зокрема в онлайн-форматі. 8. Запроваджена система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ДБТУ дозволяє ефективно імплементувати, моніторити і вдосконалювати освітній процес. 9. Діють чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Позитивні практики освітньої програми 1. Широка співпраця зі стейкхолдерами, що сприяє швидкій адаптації ОП до вимог ринку праці з урахуванням європейських практик і цифровізації бізнес-процесів підприємств. 2. Наявність у структурі ОП системного переліку практик і тренінгу впродовж усього періоду навчання здобувачів, включаючи навчальні практики, тренінг і виробничу практику у порядку зростання вимог до професійної підготовки. 3. Розвиток внутрішньої мобільності здобувачів даної ОП в Львівському торгово-економічному університеті і навчання на освітній програмі іноземних здобувачів разом із українськими студентами. 4. Активна участь НПП у програмах Erasmus+ та інтернаціоналізація через стажування, публікації та міжнародні наукові конференції, що підвищує якість ОП. 5. Прозорі критерії оцінювання для освітніх компонент. Інтеграція принципів АДЧ в окрему навчальну дисципліну і навчальну практику. 6. Інтеграція викладачами результатів підвищення кваліфікації (у міжнародних стажуваннях та тренінгах) в освітній процес ДБТУ. 7. Розвинений інститут кураторства, що сприяє повній освітній підтримці здобувачів денної і заочної форм навчання від вступу до завершення навчання. 8. Створення і активна діяльність Центру менеджменту якості освіти та Ради із забезпечення якості освіти, регулярне врахування пропозицій стейкхолдерів при оновленні ОП. 9. Наявність різних каналів комунікацій зі стейкхолдерами щодо оновлення ОП, що сприяє отриманню різноманітних пропозицій для вдосконалення ОП.

## **Недоліки**

Ключові недоліки освітньої програми: 1. Проблеми з прозорістю та публічністю: обмежений доступ до репозиторію кваліфікаційних робіт, що суперечить принципам прозорості та відкритості освітнього процесу, а також ускладнює перевірку дотримання академічної доброчесності. 2. Недоліки в організації освітнього процесу: обмеження у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії. Не в повній мірі використовується потенціал загальноуніверситетського пулу вибіркових компонент. 3. Питання конкурсного відбору НПП: відсутність конкурсного відбору викладачів з 2021 року. Це обмежує прозорість і рівність у процесі відбору науково-педагогічних працівників та може негативно впливати на якість освітнього процесу через відсутність здорової конкуренції серед претендентів на посади. 4. Недостатня цифровізація освітнього процесу: обмежена кількість цифрових сервісів, відсутність нормативної бази щодо використання генеративного штучного інтелекту. 5. Недоліки системи внутрішнього забезпечення якості: неповне відстеження кар'єрних шляхів випускників, відсутність здобувачів у робочих групах ОП, недостатнє поширення результатів зовнішнього забезпечення якості. 6. Процедура перевірки кваліфікаційних робіт на текстові збіги не передбачає детального аналізу експертною комісією причин наявності цих текстових збігів, якщо їх рівень нижче критичного. Це може призводити до недостатнього контролю за дотриманням академічної доброчесності.

## **Рекомендації**

Рекомендації щодо усунення недоліків освітньої програми "Економіка підприємства" у 2025-2026 н.р. 1. Гаранту спільно із завідувачем кафедрою, робочою групою і групою удосконалення при оновленні ОП для атестаційного екзамєну у матриці забезпечення ПРН відповідними ОК переглянути перелік ПРН у сторону підвищення з урахуванням переліку дисциплін, які входять до атестаційного іспиту. 2. Гаранту спільно з робочою групою і групою удосконалення оновити ОП Економіка підприємства із зазначенням чітких логічних взаємозв'язків між освітніми компонентами освітньої програми. Проректору з науково-педагогічної роботи забезпечити перегляд Положення про порядок обрання здобувачами освіти вибіркових навчальних дисциплін із загальноуніверситетського пулу, де рекомендації декана і гаранта не обмежуватимуть вибір здобувачів. 3. Директору Наукової бібліотеки спільно з відповідальними за IT сервіси в ДБТУ організувати доступ здобувачам і науково-педагогічним працівникам до міжнародних освітніх платформ Coursera, Udey. 4. Керівництву ДБТУ забезпечити розробку політики використання штучного інтелекту в освітньому процесі, визначити рекомендації здобувачам і викладачам щодо його використання в різних аспектах освітньо-наукової діяльності. 5. Робочій групі з науково-педагогічної діяльності забезпечити внесення до Положення про підготовку і захист кваліфікаційних робіт студентами ДБТУ вимоги про вільний доступ до кваліфікаційних робіт у репозитарії ДБТУ. Проректору з науково-

педагогічної роботи забезпечити організацію роботи щодо внесення процедури повторного вивчення освітньої компоненти здобувачами ДБТУ до Положення про організацію освітнього процесу. Переглянути процедуру перевірки кваліфікаційних робіт з будь-якими текстовими збігами на рівні експертної комісії. 6. Керівництву ДБТУ до початку нового навчального року відновити в повному обсязі процедуру конкурсного відбору викладачів для заміщення вакантних посад у ДБТУ, щоб забезпечити відповідність законодавчим вимогам та підвищити прозорість відбору. 7. Керівництву ДБТУ розглянути питання про створення централізованого структурного підрозділу відповідального за цифровізацію освітнього та адміністративного процесів зменшення навантаження на персонал і автоматизацію електронного документообігу в умовах онлайн навчання. 8. Керівництву ДБТУ розробити програму дій зі збору контактних даних випускників для ширшого охоплення їх під час опитувань з метою оновлення ОП. Гаранту ОП додати у робочу групу ОП випускників і здобувачів даної освітньої програми. Голові ради із забезпечення якості освіти забезпечити аналіз і поширення рекомендацій в ДБТУ для вдосконалення ОП за результатами висновків зовнішніх процедур забезпечення якості. Керівниці Центру менеджменту якості освіти забезпечити проведення окремих опитувань для здобувачів різних рівнів вищої освіти. 9. Відповідальному підрозділу за підтримку офіційного сайту ДБТУ інтегрувати необхідні сервіси користування сайтом для осіб з обмеженими можливостями.

### III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

#### Критерій 1. Проектування освітньої програми:

**1. Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання затверджуються закладом вищої освіти і мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня**

ОП Економіка підприємства містить 24 ПРН, визначених стандартом, і 2 унікальних ПРН даної ОП поза межами стандарту для впровадження європейських практик у стратегічний розвиток підприємств (ПРН25) і застосування цифрових технологій для забезпечення розвитку підприємств (ПРН26). У складі 16 фахових компетентностей 14 відповідають стандарту і 2 – визначені в даній ОП для формування здатностей, визначених у ПРН25 і ПРН26. На зустрічі 3 з гарантом і робочою групою/групою вдосконалення ОП, гарантка, к.е.н., професорка кафедри економіки та бізнесу Олена Круглова зазначила, що унікальність ОП формується з урахуванням пропозицій стейкхолдерів у напрямку поглиблення євроінтеграції і впровадження цифрових технологій. На відкритій зустрічі Р.Бутріменко як випускник даної ОП відзначив її як стратегічно важливу для діджиталізації підприємств та повоєнного відновлення. На зустрічі 9 з роботодавцями Марія Баламут - бухгалтер ТОВ Сократ зазначила, що здобувачі пізніше час практики сприяють впровадженню нових методів в управлінні. У відповідності до Положення про ОП в ДБТУ (протокол від 25.11.2021 №3) ОП містить 75% обов'язкових і 25% вибіркових компонент. Обов'язкові компоненти включають 36 навчальних дисциплін (ОК1-ОК36), дві навчальні (ОК37, ОК38), виробничу практику (ОК40), тренінг (ОК39), підготовку та проведення атестації, яка не визначена як окремий ОК. У середньому навчальні дисципліни ОК1-36 покривають 6 ПРН, причому у циклі загальної підготовки ОК1-9 дисципліни в середньому забезпечують 4 ПРН, а ОК10-36 професійної підготовки покривають 7 ПРН. При цьому ОК6. Українська мова за професійним спрямуванням (4 кр.) забезпечує найбільшу кількість ПРН – 6, тоді як серед ОК ПП найбільш значимими за числом ПРН є Аналіз господарської діяльності (4 кр.) – 10; Стратегія підприємства (5 кр.) – 13; Господарські рішення та оцінювання ризиків (4 кр.) – 10; Методи і моделі штучного інтелекту (3 кр.) – 10. ПРН 25 стосовно поширення європейських практик у стратегіях підприємств формуються в ОК Стратегія підприємства, Господарські рішення та оцінювання ризиків, Євроінтеграція бізнесу, Економіка і організація інноваційної діяльності. ПРН 26 щодо застосування цифрових технологій – насамперед в ОК Цифрові технології в економіці та бізнесі, Методи і моделі штучного інтелекту. Кожна практика і тренінг налічують 6 кредитів: Навчальна практика «Вступ до фаху та академічна доброчесність» (8 ПРН), Навчальна практика з економіки підприємства (9 ПРН), Тренінг з оцінки результативності діяльності підприємства (9 ПРН), Виробнича практика (12 ПРН). Підготовка та проведення атестації не виділено як окремий ОК і покриває три ПРН: ПРН2, ПРН22, ПРН23, що на думку ЕГ обмежено відображає підготовку здобувачів за 4 роки навчання, оскільки в середньому кожна ОК професійної підготовки, що виноситься на фахове випробування, покриває 6 ПРН. В цілому, ОП відповідає результатам навчання і компетентностям, визначеним у стандарті.

**2. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідних професійних стандартів (за наявності). Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати**

## **виконання вимог відповідних професійних стандартів**

Професійний стандарт за професіями для спеціальності 051 Економіка відсутній, тому професійна кваліфікація здобувачам відповідної ОП не присвоюється. Освітня кваліфікація «бакалавр з економіки» відповідає назві і змісту даної ОП та визначає її спрямованість. Починаючи з 2024 року вступу, атестація здобувачів вищої освіти ОП Економіка підприємства зі спеціальності 051 Економіка проводиться у формі Атестаційного екзамену за спеціальністю та завершується видачою документа встановленого зразка про присудження здобувачу вищої освіти ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації бакалавра з економіки. Для здобувачів 2023 року вступу в ОП 2023 визначено, що атестація випускників зі спеціальності 051 Економіка ОП Економіка підприємства здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. На зустрічі з гаранткою, к.е.н., професоркою кафедри економіки та бізнесу Олена Круглова повідомила, що зміна форми атестації в ОП 2024 року з кваліфікаційної роботи на атестаційні іспити пов'язано з тим, що стейкхолдери більше зацікавлені в сукупності знань випускників, а кваліфікаційна робота представляє окремий напрямок. На думку ЕГ, це обґрунтування не відповідає трьом ПРН (при загальній кількості 26 програмних результатів навчання), що покриваються під час Атестаційного екзамену.

## **3. Освітня програма має чітко сформульовану мету, яка відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти**

Мета ОП – Підготовка бізнес-орієнтованих, інтелектуально розвинених і соціально відповідальних фахівців, які володіють сучасними знаннями, методами та інструментами в галузі економіки та здатні застосовувати їх для розв'язання складних завдань, пов'язаних з прийняттям економічних рішень щодо створення, функціонування та стратегічного розвитку підприємств в процесі їх діяльності з урахуванням європейських практик, використанням сучасних цифрових технологій за умов складності та невизначеності середовища. Ця мета узгоджується зі Стратегією розвитку ДБТУ на 2022-2027 рр. (<https://ksu24.kspu.edu/s/cX9Pg>), спрямованої на створення університету європейського рівня, інноваційного типу з високим рейтингом та розвинутою інфраструктурою з метою задоволення ціннісних очікувань усіх стейкхолдерів, а саме: для здобувачів – елітна освіта, для НПП – інноваційний освітній і науковий простір, для роботодавців – вимог ринку праці, для держави і суспільства – підготовка інтелектуальних ресурсів. ДБТУ має візію – центр досконалості і університет підприємницького типу. У стратегії колектив ДБТУ запевняє, що зробить все, що від нього залежить, для виконання всіх завдань цієї стратегії в умовах воєнного стану. Стратегічні цілі охоплюють: освітню діяльність (електронні освітні ресурси ОП); наукову та інноваційну діяльність (акти впровадження наукових результатів ОП в освітній процес); міжнародне співробітництво (представлена на ОП міжнародними проектами і міжнародною академічною мобільністю); менеджмент і розвиток кадрового потенціалу (наявність діючого Інституту післядипломної освіти та бізнес-освіти для власних НПП), забезпечення якості освітньої діяльності (із залученням Центру менеджменту якості освіти і ради із забезпечення якості освіти ДБТУ), інфраструктурне та фінансове забезпечення, розвиток матеріально-технічної бази (продемонстровано ЕГ під час онлайн екскурсії). У Положенні про проведення внутрішнього аудиту системи забезпечення якості вищої освіти в ДБТУ (протокол від 25.11.2021 №3) визначені чіткі критерії за складовими заходами реалізації цієї стратегії з розподілом виконавців і відповідальних за корегувальні дії. На зустрічі 13 керівника Центру менеджменту якості освіти А.Дидикина і Голова ради із забезпечення якості освіти ДБТУ М.Серік описали процедури внутрішнього аудиту, які сприяють досягненню поставлених результатів і сприяють досягненню стратегічних цілей ДБТУ. На зустрічі 1 проректор з науково-педагогічної роботи М. Серік на питання як реагує адміністрація на відхилення від КРІ повідомив, що виявлення відхилень від КРІ відбувається завдяки численним опитуванням, а реагування здійснюється в кожному центрі відповідальності – кафедрі, факультеті, інституційному рівні (вченій раді ДБТУ). Проректор з наукової роботи В.Михайлов зазначив, що аналіз виконання держбюджетної тематики, госпдоговірних тем відбувається на науково-технічній раді. На вченій раді ДБТУ у березні готується план про виконання Стратегії з науково-дослідної роботи.

## **4. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб заінтересованих сторін**

На запит ЕГ отримано протоколи розширеного засідання каф. економіки та бізнесу за 2022-2024 рр. На розширених засіданнях кафедри відбувалося обговорення пропозицій стейкхолдерів, а на засіданнях кафедри – затверджується підсумкові пропозиції. На засіданні кафедри (протокол від 12.12.2022 № 5) отримані рецензії від д.е.н., проф. кафедри бізнес-економіки та підприємництва КНЕУ Кукоби В., директора ТОВ Будтайм В. Кондратюк, директора ТОВ Сократ О. Середенко щодо трансформування ОК Бізнес-діагностика в Аналіз господарської діяльності. На розширеному засіданні кафедри (протокол від 09.03.2023 №8) уточнена мета ОП, скориговані ОК: Господарське та трудове право на Підприємницьке право; Організація операційної діяльності підприємства на Операційна діяльність підприємства. Відбулося коригування структурно-логічної схеми ОП відповідно до запропонованих змін. Оновлений зміст ОК, враховуючи результати НДР кафедри і підвищення кваліфікації НПП за пропозицією від НПП кафедри. На засіданні кафедри (протокол від 10.12.2023 № 6) гаранткою доповіла про осучаснення мети, орієнтації та фокусу ОП, СК, ПРН; уведення ОК: Національна ек-ка, Ек-ка праці та СТБ, Бізнес-планування, Ек-ка і організація інноваційної діяльності, навч. практики Вступ до фаху та АДЧ; вилучення ОК: Основ бізнесу та підприємницької діяльності, Цифрова ек-ка, Логістика, Формування бізнес-моделей підприємства, тренінгу Основи наук. досліджень в сфері ек-ки; коригування формату занять: Тренінг з ек-ки підприємства замінити на Навч. практика з ек-ки підприємства, передатестаційна виробнича практика на виробнича практика з урахуванням рецензій, що надійшли від проф. кафедри ек-ки ЛТЕУ д.е.н., проф. Н.Міценко, д.е.н., проф. Г.Філюк, керівниці відділу наук.-метод. забезпечення та інтелектуальної власності Н.Єгорової, гол. держінспектора відділу аналізу і контролю митної

вартості управління контролю та адміністрування митних платежів Харківської митниці А. Чаплигіної, виконавчого директора ТОВ Укртрейд С. Макеєва, заст. директора з питань регіонального розвитку східного регіону України ДП Ізюминка О. Артемова. Вказано, що в рецензії на ОП від держаудитора Північно-східного офісу Держаудитслужби К. Петленко доцільно розширити перелік ОК щодо управління малим бізнесом, використання ШІ. Врахована пропозиція к.е.н. С. Сукачової щодо проблематики розвитку малого бізнесу з використанням кейс-стаді, у яких розглядалися би питання формування та розвитку підприємств сфери малого бізнесу. На засіданні кафедри (протокол від 26.02.2024 №9) прийнято рішення ввести ОК: Біоекономіка, Цифрові технології в економіці та бізнесі, Методи і моделі ШІ, Євроінтеграція бізнесу; розробити завдання для практичного навчання здобувачів за ОП, в яких передбачити завдання щодо особливостей функціонування та розвитку малого бізнесу; змінити форму підсумкової атестації із написання кваліфікаційної роботи бакалавра на атестаційний екзаме́н; відкоригована структурно-логічна схема ОП відповідно до внесених змін.

## **5. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку науки, спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм**

На зустрічі з із гаранткою, зустрічі з 9 з роботодавцями, відкритій зустрічі узагальнені пропозиції для врахування вимог ринку праці для відповідної спеціальності були визначені європейські практики і цифрові технології, формування яких у вигляді компетентностей враховує потреби стейкхолдерів. В ОП 2024 були повністю переглянуті фахові компетентності поза межами стандарту, які формулюються як СК15 і СК16: СК15. Здатність аналізувати та впроваджувати європейські практики при вирішенні складних спеціалізованих завдань і практичних проблем, пов'язаних з функціонуванням та стратегічним розвитком підприємств. СК16. Здатність обирати та застосовувати цифрові технології для забезпечення ефективного функціонування та розвитку підприємств. Цим спеціальним компетентностям увідповіднені ПРН25 і ПРН26. ОП 2024 у порівнянні з попередньою ОП 2023 була докорінно переглянута, були введені нові ОК16 Біоекономіка, ОК27 Цифрові технології в ек-ці та бізнесі, ОК31 Методи і моделі ШІ, ОК34 Євроінтеграція бізнесу. Вивчення досвіду ОП-аналогів КНЕУ, ЛНУ, ХНУ сприяло більш чіткій структурі даної ОП з урахуванням стратегічного аспекту діяльності, формуванню блоків з ОК за предметними напрямками, інтеграції теоретичного та практичної складової навчання з бізнес-економіки. На відкритій зустрічі проф. кафедри ек-ки ЛТЕУ Н. Міценко розповіла про 20 річний досвід співпраці з ОП Ек-ка підприємства ДБТУ, в рамках якої постійно відбувається обмін досвідом між спорідненими ОП. На основі аналізу досвіду іноземних ОП-аналогів, ОП Ек-ка підприємства отримала наступні ключові елементи: 1. Практичні навички прийняття стратегічних рішень (від Краківського ек-ного університету) - фокус на розвитку компетентностей для обґрунтування та впровадження стратегічних рішень, спрямованих на розвиток підприємства. 2. Аналітичні та статистичні компетентності (від Університету Марії Кюрі-Скłodовської) - посилення програми ґрунтовними аналітичними інструментами та статистичними методами, що розширює ПРН. 3. Сталий розвиток, етика та соціальна відповідальність (від Університету Амстердаму) - інтеграція принципів сталого розвитку та соціальної відповідальності бізнесу, що відповідає сучасним вимогам до підготовки фахівців з ек-ки. 4. Європейські практики ведення бізнесу (від Вищої школи економіки Чехії) - включення модулів, спрямованих на формування умінь аналізувати та впроваджувати європейські практики ведення бізнесу. 5. Універсальність та адаптивність (від Стокгольмського університету) – для різних умов функціонування підприємств, включаючи організаційні питання та ведення різних видів діяльності (комерційної, маркетингової, інвестиційної) як в Україні, так і за кордоном. Ці елементи в комплексі забезпечують формування конкурентоспроможного фахівця, здатного успішно працювати в сучасних ек-них умовах, застосовувати інноваційні підходи до вирішення бізнес-завдань та приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням національного та міжнародного контексту.

## **Загальний аналіз щодо Критерію 1:**

### **Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

ЕГ встановила повну відповідність за підкритеріями 1.1, 1.3, 1.4, 1.5, оскільки ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю бакалаврського рівня вищої освіти (п.1.1); освітня програма має чітко сформульовану мету, що відповідає стратегії ДБТУ до 2027 рр. (п.1.3); мета ОП і ПРН визначається з періодичним урахуванням потреб стейкхолдерів (здобувачів, ЗВО-партнерів, академічної спільноти, роботодавців) (п.1.4); мета ОП і ПРН визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, вимог ринку праці в межах галузі і регіону, а також завдяки врахуванню досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм (п.1.5). Разом із цим, встановлена неузгодженість між Підготовкою та проведенням атестації та дуже обмеженим числом ПРН для Атестаційного іспиту, що, на думку ЕГ, потребують перегляду в сторону збільшення з урахуванням переліку дисциплін, які входять до Атестаційного іспиту. Перегляд ПРН для Підготовки та проведенням атестації можна досягти до наступного навчального року, що в сукупності обґрунтовує за критерієм 1 рівень відповідності В. Позитивні практики за критерієм 1 1. Широка співпраця зі стейкхолдерами сприяє швидкій адаптації даної ОП до вимог ринку праці з урахуванням європейських практик і цифровізації бізнес процесів підприємств.

1. Невідповідність між Підготовкою та проведенням атестації та обмеженим числом ПРН для Атестаційного іспиту, запровадженого для здобувачів 1-го року навчання для ОП 2024 року, які будуть його складати у 2028 році. Атестаційний екзамen включає перелік дисциплін для складання здобувачами, де кожна дисципліна професійної підготовки в середньому покриває 6 програмних результатів навчання. При цьому атестаційний екзамen у відповідності до ОП 2024 року покриває лише три програмних результати навчання, що менше, ніж одна дисципліна професійної підготовки.

## Рекомендації

1. До завершення 2025-2026 н.р. гаранту спільно із завідувачем кафедри, робочою групою і групою удосконалення при оновленні ОП для атестаційного екзамenu у матриці забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми переглянути перелік ПРН у сторону підвищення з урахуванням переліку дисциплін, які входитимуть до атестаційного іспиту, що дозволить продемонструвати охоплення насамперед основних фахових освітніх компонент для визначеної форми атестації.

## Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

## Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

**1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо обсягу освітніх програм для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)**

Обсяг ОК ОП 2024 р. складає 240 кредитів ЄКТС, у т.ч. 180 кредитів (75%) - обов'язкові, 60 кр. (25%) містять ВК. Співвідношення між ОК і ВК не змінилося у порівнянні з попередньою ОП 2023 (<https://ksu24.kspu.edu/s/wewZO>), що відповідає вимогам Положення про ОП в ДБТУ – п.2.6. Вимоги щодо обсягу ВК (протокол від 25.11.2021 №3). ОП 2024 після має значні зміни у порівнянні з ОП 2023. У структурі ОП з'явилися цикли дисциплін загальної (ЗП) і професійної та практичної підготовки (ПП). Економічна теорія (макро-, мікроекономіка) (7 кр.) була замінена на Макроек-ку і Мікроек-ку по 5 кр. кожна, що посилює фундаментальну ек-ну підготовку. Введені ОК Нац. ек-ка, Ек-ка праці і СТБ, Біоек-ка, Цифрові технології в ек-ці та бізнесі, Методи і моделі ШІ, Бізнес-планування, Євроінтеграція бізнесу, Навч. практика Вступ до фаху та АДЧ, Підготовка та проведення атестації замість кваліфікаційної роботи бакалавра. Більшість змін в ОП спрямоване на посилення її унікальності в контексті застосування цифрових технологій і євроінтеграційних стратегій ведення бізнесу. У зв'язку з цим, відбулися структурні зміни в обов'язкових ОК, обсяг дисциплін ЗП збільшився без зміни переліку ОК на 13,9% (з 36 до 41 кредитів), обсяг дисциплін ПП зріс за рахунок введення нових і заміни попередніх ОК на 15,8% (зі 101 до 117 кр.), обсяг всіх видів практик і тренінгів (навч., виробничої) збільшився на 14,3% (з 21 до 24 кр.). Захист кваліфікаційної роботи (10 кредитів) був замінений на атестацію здобувачів (3 кредити). На думку ЕГ, такі зміни сприяли кращому змістовному наповненню даної ОП як для загальної, так і для професійної підготовки та практик. На зустрічі 7 зі здобувачами Е.Водяницька (2 к., заочна форма) повідомила, що пропонувала введення ОК, пов'язану з євроінтеграцією. З.Шовкун (3 курс, денна форма) надавав пропозиції щодо внесення цифрових технологій в освітній процес. Ці пропозиції були враховані гарантом і робочою групою при перегляді ОП 2024. Для вступників 2024 року в НП передбачена підготовка курсової роботи з Ек-ки підприємства (4 семестр), Планування діяльності підприємства (6 семестр) і Стратегії підприємства (7 семестр). У НП 2023 року зазначена курсова робота з Ек-ки підприємства (4 семестр). На думку ЕГ, заміна в ОП 2024 бакалаврської роботи на атестаційний іспит доцільно компенсувати наукову складову роботи здобувачів підготовкою курсових робіт у різних семестрах. Для здобувачів даної ОП на кожному році навчання передбачено проходження різних видів практик і тренінгу: навчальна практика (семестр 2), навчальна практика з ек-ки підприємства (семестр 4), тренінг (семестр 6), виробнича практика (семестр 8), які дозволяють здобувачам ознайомитися зі специфікою роботи підприємства. На зустрічі 1 проректор з наук.-пед. роботи М.Серік повідомив, що для ВК не було визначено конкретного циклу – ЗП чи ПП для розширення можливостей вибору. До ОП входить 20 ВК (по 3 кредити кожна), які щороку обираються із загальноуніверситетського пулу.

**2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми забезпечує формування загальнокультурних та громадянських компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів**

В ОП 2024 структура ОП логічно розгортається від циклу дисциплін загальної підготовки, які переважають у перших трьох семестрах, після чого викладаються виключно дисципліни циклу професійної і практичної підготовки.

Згідно зі структурно-логічною схемою ОП 2024 поданої по семестрам макроекономіка (семестри 1) є пререквізитом для вивчення Національної економіки (семестри 2), Історія економіки та економічної думки (семестр 1) – пререквізит для Мікроекономіки і Національної економіки. Вища та прикладна математика і IT та комунікації – пререквізити для вивчення Статистики. Разом із цим, з логіко-структурної схеми незрозумілі пререквізити для вивчення Підприємницького права і Економіки праці та СТБ. Для Економетрики не зазначені як пререквізити Вища та прикладна математика (диференційне числення) та IT та комунікації (MS Excel), Статистика (метод найменших квадратів), але зазначена Міжнародна економіка. Якщо це дані для обробки, то тоді необхідно зазначати мікро- і макроекономіку. Методи і моделі ШІ також не мають чітких пререквізитів, якими можуть бути і економетрика (лінійні методи машинного навчання) та вища і прикладна математика (параметричні моделі машинного навчання). Перетин спрямованих стрілок ускладнює визначення логіки розгортання освітніх компонентів і призводить до плутанини із пререквізитами. Незважаючи на заплутані зв'язки у структурно-логічній схемі ОП 2024 принаймні їх має, тоді як попередня ОП 2023 містить звичайний перелік дисциплін без логіки їх розгортання, що зручно ознайомлення з переліком дисциплін, але не дає жодного уявлення про пререквізити і постреквізити для освітніх компонент в ОП 2023. В Положенні про освітні програми ДБТУ (протокол від 25.11.2021 №3) доцільно оновити зразок структурно-логічної схеми освітньої програми за семестрами для чіткого відображення зв'язків між освітніми компонентами. Навчальний план відповідає переліку освітніх компонент даної ОП. Формування загальнокультурних та громадянських компетентностей відбувається в межах ОК1 Історія української державності та громадянське суспільство, ОК8 Підприємницьке право ОК12 Національна економіка. Силабуси містять теми, які відповідають за формування відповідних компетентностей. Досягнення ПРН13, 16, 17, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів, відбувається переважно завдяки ОК22. Аналіз господарської діяльності, ОК28 Стратегія підприємства. В сукупності освітні компоненти дозволяють досягти визначених в ОП мети і ПРН, але потребують більш чіткого відображення структурно-логічних взаємозв'язків між освітніми компонентами.

### **3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностей, якщо освітня програма є міждисциплінарною)**

міст ОП відповідає об'єкту вивчення та діяльності: закономірності функціонування та розвитку соціально-економічних систем і процесів (Історія економіки та економічної науки, Міжнародна економіка, Потенціал і розвиток підприємства, Економіка і організація інноваційної діяльності, Економіка праці та соціально-трудові відносини), їх моделювання (Мікроекономіка, Макроекономіка, Національна економіка), прогнозування та регулювання (Економетрика, Планування діяльності підприємства, Стратегія підприємства), мотивація і поведінка економічних суб'єктів (Аналіз господарської діяльності, Менеджмент, Господарські рішення та оцінювання ризиків). Зміст ОП відповідає теоретичному змісту предметної області: поняттям (Мікроекономіка, Макроекономіка), категоріям (Економіка підприємства), концепціям (Аналіз господарської діяльності, Операційна діяльність підприємства, Планування діяльності підприємства, Проектний аналіз), принципам економічних наук (Конкурентоспроможність підприємства, Бізнес-планування, Євроінтеграція бізнесу). Зміст ОП відповідає методам, методикам і технологіям: загальнонаукові методи пізнання та дослідницької діяльності (Філософія), математичні та статистичні методи економічного аналізу (Вища та прикладна математика, Статистика), економіко-математичне моделювання (Економетрика), інформаційно-комунікаційні технології досліджень (Інформаційні технології та комунікації зв'язків, Цифрові технології в економіці та бізнесі, Методи і моделі штучного інтелекту), розповсюдження та презентація результатів досліджень (Курсові роботи, навчальна практика, Тренінг з оцінки результативності діяльності підприємства). Інструментарій та обладнання: сучасне інформаційно-комунікаційне обладнання у спеціалізованих комп'ютерних аудиторіях головного корпусу - №106, 212, 206 (наразі не використовується), інформаційні системи (корпоративна пошта) та програмні продукти (Zoom, Google Meet, Moodle), що застосовуються у професійній діяльності. Через корпоративний обліковий запис учасники освітнього процесу отримують доступ до платформи Moodle ДБТУ.

### **4. Структура і зміст освітньої програми передбачають можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством**

Процедура голосування здобувачів за ВК ОП регламентується Положенням про порядок обрання здобувачами освіти ВК (наказ від 28.06.2024 №01-01/267). В ОП у здобувачів передбачено 20 ВК із загальноуніверситетського каталогу з 1-го по 4-й роки навчання. Студенти реалізують своє право на вибір за єдиним графіком на наступний н.р. Набір цих дисциплін кожен факультет у кількості 20 різних ВК (із загального переліку 300 ВК) під потреби кожної ОП формує із загальноуніверситетського каталогу рішенням гаранта та декана факультету як рекомендацій ВК для здобувачів. До складу цих 20 рекомендованих ВК входять дисципліни: 1) які не мають передумов щодо вивчення чи є загальноосвітніми; 2) фахового спрямування, які як передумову зарахування мають вимогу щодо засвоєння студентами ОК. Здобувачі ознайомлюються з силабусами та здійснюють «Остаточний вибір» шляхом 2-го голосування в гугл-формах, де обирають для себе ВК для вивчення у наступному н.р. У форму для повторного голосування вносяться 10 ВК-«переможниць». Серед цих 10 ВК до індивідуального навч. плану здобувачів потрапляє 5 ВК, оскільки щороку для здобувачів бакалаврського рівня в ОП і НП передбачені 2 ВК у семестрі 1 і 3 ВК у семестрі 2. Після встановлення результатів остаточного голосування і корегування списків, здобувачі подають декану заяви про обрані ними ВК. Одна ВК в 3 кредити передбачає 12 год. лекцій, 18 год. практичних занять та залік. На сайті ДБТУ <https://ksu24.kspu.edu/s/ozxZa> знаходиться перелік ВК за 3 останні роки навчання, перелік дисциплін в яких суттєво відрізняється щороку, у переліку ВК переважають дисципліни ПП, але



наявні і ВК ЗП. На зустрічі зі здобувачами вони повідомили, що навчальні групи, сформовані за результатами вибору ВК містять здобувачів різних спеціальностей і курсів навчання. На зустрічі 11 деканеса факультету ек-них відносин та фінансів Т.Ларіна підтвердила, що спільно з гарантами бере участь у виборі 20 ВК для здобувачів кожної ОП, щоб полегшити вибір здобувачам з 300 ВК і надати їм пропозиції, що відповідають їх запитам. На зустрічі НПП повідомили, що мають право подати ВК до загального пулу, деякі з їх ВК обирають здобувачі різних спеціальностей і факультетів, серед яких К.Величко к.е.н., доцентка кафедри економіки та бізнесу, запропонувала ВК Бізнес-переговори, яку обрали здобувачі у поточному н.р. За результатами опитування здобувачів ОП (8 осіб) 100% підтвердили можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії через індивідуальний вибір ВК (лінка в ВСО). На думку ЕГ, здобувачі даної ОП в ДБТУ отримують можливості для формування своєї індивідуальної траєкторії за рахунок ВК, місця проходження практик, керівників кваліфікаційних робіт, але потенціал загальноуніверситетського кошику ВК використовується здобувачами не в повній мірі.

## **5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності.**

ОП і НП 2024 включають практичну підготовку здобувачів у вигляді: навчальної і виробничої практики і тренінгу. На запит ЕГ отримала: - звіт про проходження виробничої практики М.Бутінова (4 к., січень-лютий 2024) у ТОВ «МАЯК ВВВ» (виращування зернових культур), що включає загальну характеристику підприємства, опис та аналітичну оцінку діяльності підприємства. Надані практичні рекомендації щодо підвищення ефективності діяльності підприємства щодо застосування стратегії розвитку за допомогою розширення асортименту продукції або послуг; - звіт про проходження виробничої практики Є.Натаріус (4 к., січень-лютий 2024) у ТОВ «СПЕЦКРАН» (виробник підйомного обладнання та гідравлічних приводів), що включає оцінку економічного розвитку підприємств і практичні рекомендації щодо застосування алгоритму управління беззбитковістю підприємства. У щоденниках практики обох здобувачів відсутній розподіл балів за види завдань виробничої практики, що ускладнює процес формування підсумкової оцінки за всю практику і за її захист. У силабусі виробничої практики чітко прописані критерії оцінювання (70 балів – поточне оцінювання, 30 балів – захист звіту), але вони не відображені у щоденнику практики. Аналогічна ситуація у здобувачів даної ОП, які проходили виробничу практику у 2025 році. - звіт з навч. практики Вступ до фаху та АДЧ (1 к., січень-лютий 2025) Є.Гребенюка включає розгляд тем з фаху на мікро- і макрорівні, формування і робота в команді, організацією освітнього процесу в університеті, взаємозв'язок системи «наука-освіта-бізнес» та посилення на нормативне забезпечення з академічної доброчесності. Особливістю навч. практики є те, що вона відбувається у вигляді практичних завдань. У силабусі критерії оцінювання передбачають виконання поточних завдань (50 балів) і підготовка звіту (50 балів); - окремим видом практичної підготовки здобувачів є тренінг з оцінки результативності діяльності підприємства у вигляді практичних занять. На зустрічі 5 з НПП Анатолій Волосов повідомив, що упродовж тренінгу здобувачі розбиваються на команди і оцінюють фінансово-економічних результатів діяльності підприємства. До 60 балів в період тренінгу включає поточне оцінювання і до 40 балів – звіт з тренінгу під час заліку. За результатами опитування 8 здобувачів (лінка у ВСО) оцінили організацію і місце проходження практики оцінили відмінно (5 б.) 50% і 50% добре (4 б.), а на питання, задоволеності здобутими компетентностями – 62,5% відмінно і 37,5% добре, що, на думку ЕГ, є високою оцінкою.

## **6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок**

Здобувачі набувають соціальних навичок при вивченні ОК ЗП4 Іноземної мова (за професійним спрямуванням) упродовж перших 2-х семестрів, ОК ЗП5 Українська мова за професійним спрямуванням, про що ОП отримали підтвердження на зустрічі зі здобувачами. Завідувачка кафедри європейських мов А.Колесник пропонує платформу Roblox для інноваційного вивчення англійської здобувачами та формування ними soft skills. Навчальні, виробничі практики і тренінги у здобувачів завершуються захистом і презентацією звіту з практики. Тренінги проходять у вигляді командної роботи здобувачів під менторством викладача, що було підтверджено під час зустрічі 7 зі здобувачами відповідної ОП. На зустрічі 5 з НПП А.Волосов розповів, що в межах тренінгу з оцінки результативності діяльності підприємства, який він проводить, здобувачам надається можливість набуття практичних навичок – командна робота під час комунікацій у групах, опрацюванні інформації, пошук спільного рішення і його презентація в вигляді групового досягнення на прикладі поглибленого аналізу фінансового стану або виробничо-збутової діяльності підприємства. На зустрічі 7 зі здобувачами З.Шовкун (3 курс) повідомив, що завдяки інформації від куратора або на сайті ДБТУ взяв участь у конференції в Польщі, Естонії і Великій Британії. Керівниця гуртка доцентка Леся Шелудько на зустрічі 8 розповіла, що до гуртка залучають найбільш здібних студентів, щоб вони займалися науковою роботою, готували публікації, доповіді, співпрацювали з наук. керівниками. Гурток залучає спікерів на відкриті заходи з Податкової інспекції, ІТ компаній, застосування ШІ для виступів і дискусій зі здобувачами. У процесі захисту курсових і кваліфікаційних робіт, звітів з практик здобувачі формують навички формування презентацій і публічного захисту своїх робіт. На зустрічі 1 проректор з наук.-пед. роботи М.Серік повідомив, що починаючи з COVID і під час всього воєнного стану освітній процес відбувається у віддаленому форматі для учасників осв. процесу. Тож зазначені заходи є необхідними для формування у здобувачів соціальних навичок. На зустрічі 8 голова студради факультету ек-них відносин та фінансів Дар'я Остапович розповіла, що ОСС беруть участь у волонтерських заходах, пов'язаних з наданням допомоги, необхідності переїзду зі зруйнованого житла, поселенні ВПО з ТОТ, допомога відбувається як на рівні факультету, так і на рівні ДБТУ. Куратори на ОП признаються в кожному академічному групі і комунікують на постійній основі зі здобувачами, допомагаючи їм у вирішенні поточних питань. Під час огляду МТБ куратор 1 курсу к.е.н., доцент В.Мещеряков повідомив, що знаходиться 24/7 на зв'язку зі здобувачами, особливої уваги потребує 1 курс під час адаптації під умови осв.процесу.

Під час зустрічі 6 здобувачі підтвердили, що можуть звертатися до кураторів за різними каналами зв'язку у разі потреби.

## **7. Обсяг окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає законодавству, фактичному навантаженню здобувачів, та програмним результатам навчання**

У відповідності до Положення про організацію освітнього процесу в ДБТУ (наказ від 10.03.2025 № 01-01/79) освітній процес в ДБТУ здійснюється за такими формами: навчальні заняття; самостійна робота; індивідуальні завдання; практична підготовка; контрольні заходи. Зміст самостійної роботи здобувачів за ОК визначається її програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками НПП. Самостійна робота забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення ОК: електронні матеріали, розміщені в системі електронного забезпечення навчання Moodle. Самостійна робота здобувачів над засвоєнням навчального матеріалу з ОК може виконуватися із використанням електронних освітніх ресурсів у бібліотеці ДБТУ. Аудиторні заняття в ДБТУ тривають дві академічні години (пару) і проводяться за розкладом. Навчальне навантаження розраховується, виходячи з астрономічної години (60 хвилин), крім аудиторних занять, де академічна година (45 хвилин) зараховується як облікова година. Пари в ДБТУ тривають по 80 хв., перша пара розпочинається о 09:00 у віддаленому форматі. Під час зустрічі 7 здобувачі розповіли, що пари відбуваються або з 1-ї пари (09:00), або в другій половині дня – з 14:00 до 18:00. Форми здобуття освіти: денна і заочна. У відповідності до НП 2024 обов'язкові дисципліни циклу загальної підготовки (ЦЗП) складають 50,4% аудиторної і 49,6% самостійної роботи, обов'язкові дисципліни циклу професійної підготовки (ЦПП) – 39,7% аудиторної і 60,3% самостійної роботи. Для вибіркового компонента 33,3% аудиторної і 66,7% самостійної роботи. Тож частка аудиторної роботи в залежності від виду і циклу дисципліни коливається від 33,3% до 50,4%. В цілому навчання на ОП Економіка підприємства бакалаврського рівня є практично-орієнтованим, оскільки більша частка аудиторної роботи припадає саме на практичні і лабораторні. Для обов'язкових дисциплін ЦЗП частка лекцій 30,1%, практичних і лабораторних – 69,9%, обов'язкових ЦПП 47,6% і 52,4%, ВК 40% і 60% відповідно. Тож для ЦЗП практична складова у 2,3 рази перевищує лекційну, для ЦПП практична складова на 10,3% більше лекційної. Практики для ВК у 1,5 рази перевищують лекційні заняття. Співвідношення аудиторної роботи між денною і заочною формами навчання у середньому 4,7:1 (для обов'язкових ОК професійної підготовки), причому для циклу загальної підготовки: 5,4:1, а для ВК 3,8:1. У розкладі <https://ksu24.kspu.edu/s/tzfY5>, розміщеному на сайті ДБТУ, для даної ОП виставлено від 2-х до 4-х пар на день, в середньому 3 пари на тиждень; у четвер і п'ятницю викладаються ВК для здобувачів. За результатами опитування за 5-6. системою здобувачів спеціальності Економіка підприємства (8 осіб), наскільки вони задоволені співвідношеннями теоретичної і практичної частини навчання за даною ОП, 62,5% надали 5 балів і 37,5% - 4 бали.

## **8. Структура освітньої програми, освітні компоненти забезпечують практикоорієнтованість освітньої програми або узгоджені із завданнями та особливостями дуальної форми здобуття освіти (у разі реалізації цієї форми на освітній програмі)**

На зустрічі 9 М.Баламут - бухгалтер ТОВ Сократ, що знаходиться в Харкові, пропонує бухгалтерські послуги та залучає студентів під час проведення виробничих практик. У них також є відділ, який допомагає з новими методами в області бух.обліку та управління. О.Лобян - власниця ТОВ Холд-Фуд, що займається доставкою продуктів, кейтерингом, виробництвом напівфабрикатів і займаються отриманням додаткових дозволів, повідомила, що бере участь у заняттях для здобувачів, на які її запрошують, а також, що її донька навчається в ДБТУ. Випускник даної ОП С.Горбенко розповів, що здобув достатні практичні навички і зараз працює в ізраїльській компанії. Випускниця даної ОП К.Пегленко – в минулому підприємець, зараз працює держаудитором акцентувала увагу на необхідності міжнародної спеціалізації даної ОП і зазначила, що в даній ОП завжди обирають актуальні напрямки для здобувачів. На відкритій зустрічі випускниця ОП О.Міненко і Н.Пересєда розповіли про важливість здобутих під час навчання компетентностей, які дозволили їм працевлаштуватися за спеціальністю. Д.е.н., проф. кафедри економіки ЛТЕУ Наталія Міценко підкреслила важливість кафедри ек-ки та бізнесу у підготовці абітурієнтів різних рівнів, зокрема бакалаврів, магістрів, аспірантів. Вона виділила роль кафедри у підвищенні кваліфікації НПП, підготовці 18 кандидатів і 4 докторів наук. Н.Міценко також згадала про участь кафедри у конференціях та конкурсах, у тому числі на міжнар.конференції, яку проводить ЛТЕУ. Д.е.н., проф. кафедри банківської справи і фінансових послуг ХНЕУ Н.Внукова відмітила, що здобувачі обох ЗВО (ХНЕУ і ДБТУ) спільно подавали заяву на проєкт Еразмус+, брали участь у стартап проєктах на базі ХНЕУ і в спільних конференціях. Відповідальна особа за працевлаштування на факультеті ек-них відносин та фінансів – к.е.н., доцентка Т.Бабан на зустрічі 9 зазначила, що роботодавці насамперед пропонують вакансії відмінникам, відбувається онлайн зустрічі з роботодавцями, на яких вони знайомлять здобувачів з існуючими вакансіями. За результатами анкетування, в якому взяли участь 9 випускників даної ОП (2013-2024 років випуску) повідомили, що 40% працює за спеціальністю, 20% - не за спеціальністю, 20% - продовжили навчання в магістратурі. При цьому 40% з них отримали пропозицію щодо працевлаштування ще до завершення навчання. Навички здобуті на даній ОП відмінно відповідають потребам ринку праці у 77,7% і добре у 22,2%. Рівень практичної підготовки випускники оцінюють як достатній, але деякі аспекти потребують покращення (70% відповідей) і 20% - високий: практичні навички повністю відповідають потребам ринку праці. У ДБТУ діє Положення про дуальну форму здобуття вищої освіти (наказ від 10.03.2025 № 01-01/79), в якому унормований час практичного навчання на робочих місцях від 25% до 60% від загального обсягу кредитів ЄКТС, визначені права і обов'язки учасників освітнього процесу і дуального навчання у тристоронньому договорі. Але в умовах воєнного стану прецеденти дуальної освіти для даної ОП відсутні.

**9. Освітня програма забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722**

ОП Економіка підприємства відповідає низці Цілей сталого розвитку (ЦСР), проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 25.09.2015: ЦСР 8: Сприяння економічному зростанню, повній зайнятості та гідній праці для всіх, оскільки ОП готує фахівців, здатних до працевлаштування в усіх формах підприємств або до створення власної справи, акцентує увагу на розвитку підприємницького мислення, управлінських навичок, стратегічного планування, пов'язаного з розвитком малого та середнього бізнесу. Напрями працевлаштування випускників також є підтвердженням відповідності даній цілі. ЦСР 9: Розвиток інфраструктури, сприяння індустріалізації та інноваціям через те, що в ОП акцент зроблено на цифрових технологіях, економіці інновацій, використанні штучного інтелекту, економіко-математичних моделей і сучасного ІТ-інструментарію, що підтверджується обов'язковими ОК: «Цифрові технології в економіці та бізнесі», «Економіка й організація інноваційної діяльності», «Методи і моделі ІІІ». ЦСР 12: Перехід до раціональних моделей споживання і виробництва, оскільки дисципліни професійної підготовки, пов'язані з аналізом ефективності підприємства, управлінням витратами, стратегічним плануванням та проектним аналізом, програма готує фахівців, здатних формувати стійкі моделі ведення бізнесу з урахуванням раціонального використання ресурсів, зокрема, ОК Біоекономіка, що зосереджується на сталому використанні біоресурсів та екологічно безпечних практиках розвитку підприємств. ЦСР 17: Зміцнення глобального партнерства для досягнення сталого розвитку відповідає даній ОП, задіяній у багатьох міжнародних проєктах, що було продемонстровано під зустрічей із завідувачкою кафедри В.Гросул. ОП підтримує міжнародну академічну мобільність (зокрема через Erasmus+), впроваджує європейські практики, що зазначено в компетенціях (СК15) та результатах навчання (ПРН25) та ОК Євроінтеграція бізнесу, що сприяє формуванню глобального партнерства в освіті та інноваціях. Отже, ОП Економіка підприємства відповідає ЦСР 8, 9, 12, і 17, інтегруючи принципи сталого розвитку в освітні компоненти, компетентності та мету даної ОП.

**Загальний аналіз щодо Критерію 2:**

**Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

ЕГ встановила повну відповідність за підкритеріями 2.1, 2.3, 2.5, 2.6, 2.7, 2.8, 2.9, оскільки обсяг ОП та ОК відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня та стандарту вищої освіти, так як обсяг ОК складає 240 кредитів ЄКТС, серед яких вибіркові компоненти налічують 25% (п.2.1); зміст ОП відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності, а саме: об'єкту вивчення та діяльності, теоретичному змісту предметної області, методам і технологіям, матеріально-технічній базі (п.2.3); структура і зміст ОП передбачають можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами навчальних дисциплін в обсязі 25% від загального обсягу кредитів (п.2.4); ОП і НП передбачають практичну підготовку здобувачів, що дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності (п.2.5); ОП передбачає набуття здобувачами соціальних навичок, які формуються в межах навчальних дисциплін, практик, конференцій, наукового звітування (п.2.6); обсяг окремих ОК у кредитах ЄКТС відповідає законодавству, фактичному навантаженню здобувачів і ПРН завдяки дотриманню нормативних документів про організацію освітнього процесу в ДБТУ для аудиторної і самостійної роботи аспірантів (п.2.7); структура освітньої програми, освітні компоненти забезпечують практикоорієнтованість освітньої програми у тісній взаємодії з ЗВО-партнерами і роботодавцями для даної ОП (п.2.8); ОП забезпечує набуття здобувачами компетентностей, спрямованих на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 р., проголошених резолюцією Генасамблеї ООН. Разом із цим, встановлена перевантаженість позначення структурно-логічної схеми ОП, що приводить до нечіткого розподілу освітніх компонент на пререквізити і постреквізити (п.2.2) і використання не в повній мірі потенціалу загальноуніверситетського кошику вибіркових компонент (п.2.4), що в сукупності обґрунтовує за критерієм 2 рівень відповідності В. Позитивні практики за критерієм 2 1. Наявність у структурі ОП переліку практик і тренінгу впродовж усього періоду навчання здобувачів, що включає дві навчальні, тренінг і виробничу практики у порядку зростання вимог до здобувачів в їх професійній підготовці із залученням як внутрішніх структурних підрозділів, так і зовнішніх баз практик: навчальна практика "Вступ до фаху та академічна доброчесність" (семестр 2), навчальна практика з економіки підприємства (семестр 4), тренінг з оцінки результативності діяльності підприємства (семестр 6), виробнича практика (семестр 8).

**Недоліки**

1. Відсутність чітких позначень пререквізитів і постреквізитів для освітніх компонентів у структурно-логічній схемі освітньої програми, що ускладнює розуміння логіки взаємозв'язків між навчальними дисциплінами. 2. При наявності пулу загальноуніверситетських вибіркових компонентів із 300 дисциплін, здобувачі здійснюють свій перший вибір із 20 ВК, які обираються деканом і гарантом ОП, виходячи зі специфіки ОП. На думку ЕГ, це не в повній мірі використовує потенціал пулу ВК з 300 загальноуніверситетських дисциплін для здобувачів.

## Рекомендації

1. До завершення 2025-2026 н.р. гаранту спільно з робочою групою і групою удосконалення оновити ОП Економіка підприємства із зазначенням чітких логічних взаємозв'язків між освітніми компонентами освітньої програми, щоб були зрозумілі здобувачам і вступникам всі пререквізити і постреквізити для освітніх компонент даної ОП. 2. До завершення 2025-2026 н.р. проректору з науково-педагогічної роботи забезпечити перегляд Положення про порядок обрання здобувачами освіти вибіркових навчальних дисциплін у ДБТУ для формування рекомендацій здобувачам вибіркових компонент при розробці індивідуальної освітньої траєкторії на основі їхнього попереднього досвіду навчання з урахуванням формальної, неформальної та інформальної освіти із загальноуніверситетського пулу, де рекомендації декана і гаранта не обмежуватимуть доступу здобувачів до загальноуніверситетського кошику вибіркових компонент, щоб у повній мірі використовувати потенціал пропозицій вибіркових дисциплін.

## Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень B

## Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

**1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою укладені відповідно до Умов (Порядку) прийому на навчання для здобуття вищої освіти є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти**

Правила прийому на навчання за освітньою програмою «Економіка підприємства» у ДБТУ укладені відповідно до чинного нормативного акту – наказу МОН України від 10.02.2025 №168 року «Про затвердження Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2025 році». У межах аналізу зазначеної документації експертна група підтверджує її нормативну відповідність, відкритість та практичну реалізацію під час вступної кампанії. Правила прийому оприлюднені у відкритому доступі на офіційному сайті ДБТУ у розділі «Вступнику» (<https://surl.li/crxowu>), що дозволяє широкому колу потенційних вступників своєчасно ознайомитися з умовами вступу. Усі положення подано у логічній структурі, що включає п'ятнадцять тематичних розділів, а саме: I Загальні положення, II Прийом на навчання для здобуття вищої освіти III. Джерела фінансування здобуття вищої освіти, IV Обсяги прийому та обсяги державного замовлення, розміщення державного замовлення V. Строки реєстрації заяв, конкурсного відбору та зарахування на навчання VI. Порядок реєстрації заяв для участі у конкурсному відборі на навчання та вступних випробуваннях для здобуття вищої освіти, VII. Конкурсний відбір, його організація та проведення, VIII. Спеціальні умови участі у вступній кампанії, IX. Рейтингові списки вступників та рекомендації до зарахування, X. Реалізація права вступників на обрання місця навчання, XI Коригування списку рекомендованих до зарахування, XII Переведення на вакантні місця державного (регіонального) замовлення осіб, які зараховані на навчання за кошти фізичних, юридичних осіб XIII. Наказ про зарахування, XIV. Особливості прийому на навчання до закладів вищої освіти іноземців та осіб без громадянства, XV. Забезпечення відкритості та прозорості під час проведення прийому до Університету, Правила прийому іноземців та осіб без громадянства до ДБТУ (Додаток 11), Забезпечення відкритості та прозорості під час проведення прийом Інформація, викладена у Правилах, є чіткою та зрозумілою для вступників. Зокрема, в документі наведено: строки подання документів і заяв; вимоги до пакету документів вступника; етапи конкурсного відбору; правила реєстрації для участі у вступних випробуваннях; механізм розрахунку конкурсного бала, у тому числі з урахуванням профільних предметів за результатами НМТ (2022–2025 років). Експертна група (ЕГ), спираючись на інформацію, отриману від здобувачів освіти під час зустрічей 6 і 7, встановила, що вступники дійсно були ознайомлені з Правилами прийому, мали доступ до них в електронному форматі, а процес подачі заяв відповідав затвердженим умовам. Усі розділи Правил прийому не містять дискримінаційних положень, чітко визначають категорії вступників, які мають право на спеціальні умови участі у конкурсі, а також передбачають процедури переведення на вакантні місця державного замовлення. Це гарантує недискримінаційний підхід та реалізацію принципів рівного доступу до освіти.

## 2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують її особливості

Правила прийому на навчання за даною ОП у ДБТУ враховують особливості програми, а саме відповідність конкурсних предметів профілю освітньої діяльності та забезпеченні можливостей для вступників продемонструвати релевантні знання й компетентності. Хоча базові умови формування правил прийому встановлюються на державному рівні МОН України, ДБТУ у межах наданих повноважень забезпечує узгодженість процедур конкурсного відбору з логікою побудови ОП. Зокрема, структура вступних випробувань, що включає обов'язкові предмети (українська мова та математика) та 1 предмет на вибір, відображає фундаментальну потребу в комунікативних і аналітичних компетентностях-базових в опануванні економічних дисциплін. Вибір додаткових предметів, таких як історія України, іноземна мова, біологія, фізика або хімія, дозволяє врахувати індивідуальні освітні траєкторії вступників для їх подальшої адаптації до навчання на ОП. Під час формування або перегляду

вимог до вступу, представники відповідної випускової кафедри можуть брати участь у консультаціях щодо доцільності предметів у межах затвердженого переліку, що відбувається у внутрішньому діалозі між адміністрацією та академ. спільнотою. Аналіз даних з ЄДЕБО за 2024 (<https://ksu24.kspu.edu/s/xwqYR>) свідчить про те, що конкурс на спеціальність є активним: подано 46 заяв, з яких допущено до конкурсу 44; мін. вступний бал на бюджет - 128,2, середній – 150,7, максимальний – 177,7 б., тож ОП приваблює абітурієнтів з відповідною базовою підготовкою. З абітурієнтів 2 вступило на бюджет і 16 на контрактну форму навчання. Реалізована модель відбору забезпечує відбір здобувачів з належним рівнем попередньої підготовки, що сприяє ефективному опануванню ПРН. Протягом останніх років суттєвих змін до правил вступу не вносилося, однак при публікації Правил прийому на 2025 р. було уточнено вагові коефіцієнти предметів відповідно до профілю підготовки. Планових змін у найближчому періоді не передбачено, однак ДБТУ своєчасно реагує на зміни нормативного регулювання та запити ринку праці. На даній ОП на 1 курсі навчаються 8 іноземних студентів з Азербайджану. На зустрічі 12 представниця Приймальної комісії, відповідальна за роботу з іноземними здобувачами, представниця Інституту підготовки іноземних громадян О.Антонова повідомила, що набір іноземних здобувачів здійснюється згідно з постановою КМУ від 01.11.2013 №1541 <https://ksu24.kspu.edu/s/ugLTo>: відбувалася верифікація документів про освіту, переклад атестатів і паспортів. Процедура вступу відбувалася у спеціально обладнаних приміщеннях – з екраном і 4 камерами по кутам у Баку. Відбіркова комісія роздавала завдання з української мови як іноземної (12 завдань) і математики (10 завдань) у вигляді тестів. Комісія перевіряла результати за 200 б. шкалою, мінімальний прохідний бал – 100. Іспит проводився в 1 день за 2 години. Куратор Р.Бугріменко сказав, що допомагає в адаптації іноземним студентам, які навчаються разом з українськими здобувачами.

**3. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності). Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать національному законодавству та міжнародним актам, є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються. Процедура та прийняті рішення про визнання належним чином документуються відповідно до законодавства**

У межах реалізації освітньої програми Економіка підприємства у Державному біотехнологічному університеті забезпечується визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах, зокрема під час академічної мобільності. Зазначене визнання здійснюється відповідно до «Положення про академічну мобільність здобувачів освіти ДБТУ» (наказ від 23.12.2021 №4) <https://ksu24.kspu.edu/s/Gnvnm>, яке врегульовує процедуру конкурсного відбору учасників, критерії їх участі, підстави для визнання результатів навчання, механізми документування та зобов'язання учасників освітнього процесу. Документ є загальнодоступним та розміщений на офіційному сайті ДБТУ, що забезпечує прозорість і відкритість процедур. Визнання результатів навчання здійснюється на підставі академічної довідки, поданої здобувачем, а також порівняння освітньої програми, за якою він навчався в іншому закладі, з програмою ДБТУ. Ключовою умовою для перезарахування є відповідність або подібність програмних результатів навчання, що гарантує надійність і академічну сумісність освітніх компонентів. Процедура охоплює як обов'язкові дисципліни, так і дисципліни за вибором. Попри ефективне нормативне забезпечення, окремі труднощі все ще виникають. Зокрема, під час зустрічі 7 студент другого курсу З.Шовкун повідомив про свою участь у програмі академічної мобільності у Львівському торговельно-економічному університеті, однак не зміг чітко окреслити процедуру майбутнього перезарахування, що свідчить про потребу в посиленні консультаційного супроводу. При цьому він зазначив, що пройшов тести з дисципліни Планування і контроль на підприємстві, які йому перезарахували з ЛТЕУ в ДБТУ. Крім того, інші здобувачі також підтвердили свою обізнаність щодо можливості участі в академічній мобільності та перезарахування результатів, проте зазначили низький рівень інформованості про конкретні канали доступу до такої інформації. Це вказує на потребу у вдосконаленні комунікаційної стратегії ДБТУ щодо просування можливостей академічної мобільності та роз'яснення процедур визнання. Водночас підтвердженням ефективності реалізації процедур є наявна практика визнання результатів навчання та надання академічних консультацій, що свідчить про функціонування системи в межах чинного законодавства. Формалізованість, прозорість та обґрунтованість процедур забезпечують академічну доброчесність і реалізацію прав здобувачів освіти на визнання результатів, здобутих у межах інших ОП, як в Україні, так і за кордоном. Даяна Овчаренко (1 к., заочна форма) на зустрічі 7 повідомила, що зверталася за консультацією за допомогою графіка стосовно питань з навчальної практики. На запит ЕГ отримала договір з ЛТЕУ (від 12.12.2024), укладений на 5 років, за яким відбувається внутрішня мобільність здобувачів між ЛТЕУ і ДБТУ за спорідненими ОП і взаємне визначення освітніх компонент, опанованих за результатами цієї мобільності.

**4. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать законодавству, є доступними для всіх учасників освітнього процесу**

У ДБТУ у межах реалізації освітньої програми Економіка підприємства передбачено можливість визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти, що відповідає положенням національного законодавства та концепції індивідуалізації освітніх траєкторій. Процедура регламентується «Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у закладах освіти, у неформальній та інформальній освіті» (<https://surli.cc/eegxzw>), що є у вільному доступі на офіційному вебсайті ДБТУ. Документ визначає чіткий механізм подання заяви здобувачем, надання супровідної документації (сертифікатів, програм курсів тощо), утворення фахової комісії з представників кафедри, гаранта освітньої програми та інших

уповноважених осіб, а також ухвалення рішення з відповідним протоколюванням. Здобувачі мають змогу ознайомитися з процедурою на сторінці кафедри у розділі «Здобувачам» → «Неформальна / Інформальна освіта», де також розміщено приклад заяви та вказано електронну адресу деканату для подання звернень. Така публічність свідчить про доступність механізмів визнання. Під час зустрічі 7 зі здобувачами Мілана Ворон (1к., денна форма) повідомила, що брала участь у конференції у Львові і з теми виступу їй зарахували бали за дисципліну. Олександр Курцадзе (4 курс) зазначив, що отримав інформацію про неформальну освіту від куратора, а Єліна Водяницька (2 курс, заочна форма) повідомила, що здобувачам пропонують на вибір перелік пропозицій з неформальної освіти, з якого можна обрати. Разом із цим, здобувачі не використовують можливості міжнародних освітніх платформ Coursera, Udey тощо. Наразі в ДБТУ створені всі необхідні нормативні умови для реалізації процедури визнання, однак застосування на практиці потребує подальшого стимулювання з боку адміністрації та академічної спільноти.

### **Загальний аналіз щодо Критерію 3:**

#### **Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

ЕГ встановила відповідність за підкритеріями 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, оскільки правила прийому містять детальну інформацію, відповідають Умовам (Порядку прийому), чітко визначені, публічно доступні і є недискримінаційними (п.3.1); зміст програм вступних випробувань, завдання враховують особливості освітньої програми, критерії оцінювання та методи є об'єктивними та чіткими, а дати затвердження відповідають вимогам до термінів (п.3.2); ДБТУ забезпечує у межах ОП визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах, правила та процедури визнання нормативно врегульовані і не суперечать національному законодавству та міжнародним актам, здобувачі поінформовані про можливості академічної мобільності (п.3.3); правила та процедури визнання програмних результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті, нормативно визначені, не суперечать чинному законодавству, є відкритими і зрозумілими для учасників освітнього процесу, однак потребують подальшого розвитку інформаційного супроводу та активізації застосування на практиці (п.3.4). У сукупності це обґрунтовує за критерієм 3 рівень відповідності В. Позитивні практики за критерієм 3 1. Внутрішня мобільність здобувачів даної ОП в Львівському торгово-економічному університеті сприяє розвитку академічної мобільності в межах України. 2. Навчання на освітній програмі іноземних здобувачів разом із українськими студентами, що демонструє привабливість ОП не лише в межах України, а і поза її межами.

### **Недоліки**

1. Обмежений доступ здобувачів до навчального контенту освітніх платформ Coursera, Udey та інших в межах освітніх компонент.

### **Рекомендації**

1. До завершення 2025-2026 н.р. директору Наукової бібліотеки ДБТУ спільно з відповідальними за ІТ сервіси в ДБТУ організувати доступ здобувачам і науково-педагогічним працівникам до міжнародних освітніх платформ Coursera, Udey та інших для розширення освітніх можливостей учасників освітнього процесу у результаті неформальної/інформальної освіти.

### **Рівень відповідності Критерію 3.**

Рівень В

### **Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:**

**1. Освітній процес відповідає вимогам законодавства. Методи, засоби та технології навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі мети та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи**

Освітній процес на ОП Економіка підприємства відповідає вимогам законодавства України, зокрема Закону України "Про вищу освіту", що забезпечує індивідуалізацію освітніх траєкторій здобувачів через визначення принципів академічної доброчесності, та відповідних стандартів вищої освіти, зокрема на основі Положення про організацію освітнього процесу в ДБТУ (<https://surl.li/wqrmsi>). ОП також підтримує принципи академічної мобільності та інтегрує досвід світових університетів через освітні програми Еразмус+ та партнерства з міжнародними закладами, про що на зустрічі засвідчила зав. кафедри В. Гросул. В освітньому процесі на ОП разом із традиційними, використовуються інтерактивні і інноваційні методи навчання, що сприяє досягненню ПРН. У відповіді на запит ЕГ

ДБТУ зазначив кілька прикладів використання таких методів, зокрема: Проектне навчання: в ОК27 здобувачі працюють з реальними даними для створення прогнозних моделей, застосовуючи інструменти Python та Google Colab. Колаборативне навчання: в ОК27 здобувачам пропонують розробити цифрову маркетингову кампанію для реальних продуктів, використовуючи платформи для колаборації, такі як Miro і Figma. Кейс-методи: в ОК34 проводиться аналіз умов доступу до ринку ЄС для товарів. Методи навчання через дослідження: в ОК27 в темі: «Штучний інтелект та машинне навчання в бізнесі» (ОК27) здобувачі аналізують реальні кейси впровадження ШІ в бізнесі. Ці та інші методи та технології сприяють досягненню ПРН, зокрема таких як критичне мислення (ПРН15), показувати навички самостійної роботи (ПРН23), застосування цифрових технологій (ПРН26) та аналіз соціально-економічних явищ (ПРН17). Здобувачі також відзначають креативний підхід у використанні методів навчання (Є. Гребенюк), зокрема під час вивчення англійської мови А. Колісник використовує інтерактивну гру Roblox. При цьому в усіх робочих програмах дисциплін методи навчання описані чітко і детально (<https://surl.gd/hdsleq>). ОП реалізовано за принципом студентоцентрованого підходу, що дає змогу здобувачам обирати компоненти освітньої програми (вибіркові дисципліни) (як зазначили під час зустрічі О. Курцадзе та Е. Водяницька), теми курсових та кваліфікаційних робіт, бази практик, а також активно долучатися до колаборативних завдань і проектних робіт. Це сприяє формуванню індивідуальних освітніх траєкторій, що підвищує якість навчання та мотивацію здобувачів. За результатами опитувань здобувачів (<https://surl.li/hghsps>), всі опитані здобувачі висловили повну задоволеність методами навчання та викладання на ОП «Економіка підприємства», що свідчить про високий рівень ефективності навчальних методик на ОП і їх відповідність потребам студентів. ОП забезпечує академічну свободу, надаючи можливість НПП самостійно обирати методи навчання, розробляти авторські курси та оновлювати навчальні матеріали (підтверджено під час зустрічі С. Зубковим).

## **2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі робочої програми навчальної дисципліни, силабуса)**

Учасникам освітнього процесу на ОП «Економіка підприємства» своєчасно надається доступ до інформації щодо цілей, змісту, очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання через офіційний сайт університету, внутрішні платформи та безпосередньо через кураторів і викладачів. Вся необхідна інформація, включаючи робочі програми, силабуси та методичні вказівки, доступна на сайті ДБТУ (<https://surl.li/aohuhw>) та в системі Moodle. Інформація про графік освітнього процесу, розклад екзаменів та практик надається здобувачам через офіційні джерела та розміщується на сайті ДБТУ (<https://surl.li/ijqcze>). Здобувачі мають можливість ознайомитися зі змістом ОП до початку вступної кампанії, що дає змогу їм обрати відповідні дисципліни та краще організувати навчальний процес (як зазначив здобувач Є. Гребенюк). Інформація щодо завдань, очікуваних результатів навчання та критеріїв оцінювання надається здобувачам під час першого заняття. Крім того, на зборах, що проводяться перед початком практик, керівники практик надають додаткові пояснення щодо вимог і методичного забезпечення. Здобувачі підтвердили, що на першому занятті викладачі завжди детально інформують їх щодо цілей та змісту кожної дисципліни, критеріїв оцінювання та методів навчання. Куратори груп також інформують студентів про графік навчального процесу та порядок доступу до навчальних матеріалів на сайті ДБТУ. Такий підхід забезпечує здобувачам своєчасний доступ до всіх необхідних ресурсів для організації та ефективного виконання навчальних завдань. Щодо системи Moodle, всі необхідні матеріали для підтримки здобувачів у досягненні програмних результатів навчання доступні через цю платформу. Moodle є важливим інструментом для організації навчального процесу та надання здобувачам доступу до матеріалів у будь-який час, що сприяє їхній гнучкості та зручності в організації навчання. Проілюструвала роботу системи MOODLE під час зустрічей фахівчиня Центру дистанційного навчання Н. Долженко.

## **3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та мети освітньої програми**

Поєднання навчання та досліджень на ОП «Економіка підприємства» реалізується через різні канали та методи, що відповідають цілям програми. Дослідна компонента є важливою складовою освітніх компонентів, зокрема в частині виконання завдань дослідницького характеру, таких як критичний огляд наукових публікацій за темою дисциплін «Економіка підприємства», «Конкурентоспроможність підприємства» та «Стратегія підприємства», а також дослідження чинників, що впливають на діяльність підприємства під час підготовки кваліфікаційних робіт. Здобувачі мають змогу брати участь у науково-практичних конференціях і конкурсах студентських наукових робіт, що дає апробувати дослідження на практиці. Це підтверджено відповідними документами, які надав ДБТУ на запит ЕГ. Наприклад, участь у конференціях ДБТУ та інших ДБТУ, таких як Ю.Данілова, М.Косенков, А. Черкашина та інші здобувачі, засвічує інтеграцію навчання та наукової діяльності. Окрім цього, здобувачі мають доступ до наукових публікацій на сайті наукової бібліотеки університету (<https://surl.li/kkxdsb>) та на сайті кафедри (<https://surl.li/xpdepp>), що дає змогу поглиблено ознайомлюватися з актуальними дослідженнями в обраній галузі. Поєднання навчання і досліджень відбувається через активне залучення здобувачів до дослідницької діяльності, включаючи виконання курсових робіт, кваліфікаційних робіт на базі реальних даних підприємств. ЕГ на запит отримали тематику курсових робіт з мікро- та макроекономіки, економіки підприємства, зокрема, під час підготовки кваліфікаційних робіт здобувачі працюють з реальними матеріалами підприємств, що допомагає інтегрувати теоретичні знання з практичною діяльністю, розвиваючи аналітичні та дослідницькі навички. Науково-практичні семінари та участь у конкурсах сприяють активному застосуванню отриманих знань, що є важливою частиною освітнього процесу. Інформація щодо наукової діяльності здобувачів, публікацій та участі в наукових проєктах доступна на офіційних платформах ДБТУ. Наприклад, здобувачі брали участь у Всеукраїнському конкурсі

студентських наукових робіт та Всеукраїнському конкурсі дипломних робіт за спеціальністю 051 «Економіка», що підтверджує їхню активну участь у науково-дослідній діяльності. Здобувачі ОП «Економіка підприємства» Державного біотехнологічного університету, М. Ворон отримала дипломи першого ступеня, З. Шовкун та К.-К. Гаршина — дипломи другого ступеня, а Р. Різван та А. Дикий — дипломи третього ступеня на I турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт 2024/2025 навчального року (Наказ від 28.03.2025 №01-01/119). ОП забезпечує розвиток критичного та аналітичного мислення у здобувачів, активно залучаючи їх до наукових досліджень через участь у наукових гуртках, написання статей і доповідей на конференціях. Таке поєднання навчання та досліджень надає здобувачам можливість застосовувати теоретичні знання в реальних умовах, сприяючи їх професійному розвитку.

#### **4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) систематично оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі**

ДБТУ забезпечує постійне оновлення змісту освітніх компонентів ОП «Економіка підприємства», адаптуючи їх до сучасних наукових досягнень та практик у відповідній галузі. Оновлення здійснюється через участь науково-педагогічних працівників у міжнародних стажуваннях, наукових конференціях та підвищення кваліфікації, що дозволяє впроваджувати новітні дослідження та глобальні тренди в освітній процес. Зокрема підтверджено, за результатами участі НПП у міжнародних освітніх проектах за програмою Еразмус+, на ОП було введено нову ОК34 Євроінтеграція бізнесу, спрямовану на формування знань та навичок з аналізу можливостей євроінтеграції для підприємств. Під час зустрічі з ЕГ доц. Т. Білоусько описала запровадження та оновлення ОК16 Біоекономіка, яке враховує сучасні практики сталого розвитку та збереження біорізноманіття, було ініційоване пропозиціями стейкхолдерів. ОК31 Методи і моделі штучного інтелекту було введено після обговорення потреб у використанні штучного інтелекту в економічних дослідженнях. Оновлення змісту дисциплін також включає інтеграцію результатів досліджень, проведених НПП, зокрема в ОК15 Економіка підприємства та ОК25 Планування діяльності підприємства, де використовуються методичні інструменти оцінювання результативності підприємств, розроблені в рамках дисертаційних досліджень під керівництвом професора О.Круглової. Зміст ОК28 Стратегія підприємства оновлено з урахуванням сучасних тенденцій у цифровізації бізнес-моделей, зокрема з включенням методів цифрової трансформації підприємств, що було результатом наукових досліджень кафедри. Також під час зустрічі з ЕГ проф. С.Зубков окреслив розвиток ОК27 Цифрові технології в економіці та бізнесі. Оновлення змісту ОК здійснюється також за результатами підвищення кваліфікації НПП, зокрема завдань для самостійної роботи, що включають завдання щодо конкурентоспроможності підприємств. Ці зміни відображають актуальні потреби ринку праці та сучасні наукові досягнення, що підвищує практичну значущість курсів для здобувачів.

#### **5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності за освітньою програмою та закладу вищої освіти**

ДБТУ активно інтегрує інтернаціоналізацію в процеси навчання, викладання та наукових досліджень за ОП Економіка підприємства, реалізуючи проекти, що сприяють взаємодії з європейським та світовим освітньо-науковим простором. Розвиток програми здійснюється через діяльність Центру Європейської інтеграції при кафедрі, що включає розробку нових освітніх компонентів, таких як ОК34, що є результатом участі НПП у міжнародних проектах за програмою Erasmus+ (<https://surli.cc/yfikwh>). Викладачі постійно оновлюють зміст дисциплін на основі міжнародного досвіду, зокрема через участь у програмах академічної мобільності та підвищення кваліфікації. Наприклад, НПП, такі як Р. Бугріменко, П. Смірнова, С. Зубков та інші, проходили стажування та підвищення кваліфікації у закордонних університетах Латвії, Вірменії, Естонії, Норвегії, а також брали участь у спільних публікаціях з науковцями з Польщі та Іспанії. Це дає змогу інтегрувати сучасні практики та новітні дослідження у викладання. Незважаючи на значний потенціал для впровадження міжнародних освітніх компонентів, на даній ОП немає дисциплін, що викладаються іноземною мовою. Це певною мірою може бути пов'язано з тим, що здобувачі, під час зустрічі з ЕГ, не висловили бажання опановувати ОК на іноземній мові. Однак, викладачі мають сертифікати, що підтверджують володіння іноземними мовами на рівні B2 та C1, що створює можливості для розвитку таких дисциплін у майбутньому. У рамках інтернаціоналізації ДБТУ активно залучає здобувачів до міжнародних наукових конференцій та форумів. Наприклад, здобувач З. Шовкун брав участь у міжнародних конференціях, що підтверджує практику залучення студентів до міжнародних наукових обмінів та розвитку їхніх дослідницьких навичок. Також здобувачі мають доступ до міжнародних наукометричних баз даних, таких як Scopus і Web of Science, про що повідомила директорка Наукової бібліотеки ДБТУ: доц. Н. Ніколаєнко, що сприяє інтеграції світових наукових досягнень у навчальний процес.

#### **Загальний аналіз щодо Критерію 4:**

##### **Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

ЕГ встановила повну відповідність за підкритеріями 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5 оскільки форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у ОП цілей та ПРН, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи (п.4.1); усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та ПРН, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих ОК (п.4.2);



ДБТУ забезпечує поєднання навчання і досліджень, інтернаціоналізацію діяльності (п. 4.3); НПП регулярно переглядають і оновлюють зміст ОК (п.4.4). Разом із тим, у ДБТУ відсутнє нормативне забезпечення застосування сервісів штучного інтелекту в освітньому процесі, що в сукупності обґрунтовує за критерієм 4 рівень відповідності В. Позитивні практики за критерієм 4: 1. Участь НПП у програмах Erasmus+ та інтернаціоналізація через стажування, публікації та міжнародні наукові конференції підвищують рівень освітньої програми.

## **Недоліки**

1. У ДБТУ відсутні нормативні документи, які регулюють використання здобувачами і викладачами генеративного штучного інтелекту в освітньому процесі.

## **Рекомендації**

1. До завершення 2025-2026 н.р. керівництву ДБТУ забезпечити розробку політики використання штучного інтелекту в освітньому процесі, визначити рекомендації здобувачам і викладачам щодо його використання або не використання в різних аспектах освітньої і наукової діяльності, щоб спростити здобувачам рутинні завдання і визначити ті види освітньо-наукової діяльності, де використання ШІ сервісів не рекомендоване або заборонене. 2. До завершення 2025-2026 н.р. гаранту ОП під час наступного обговорення ОП розглянути питання щодо можливості для здобувачів вивчати деякі фахові дисципліни англійською мовою, що сприятиме їхній інтеграції в міжнародну академічну спільноту.

## **Рівень відповідності Критерію 4.**

Рівень В

## **Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:**

**1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому та оприлюднюються заздалегідь**

Форми контрольних заходів за освітньою програмою Економіка підприємства відповідають вимогам Положення про порядок проведення контрольних заходів у ДБТУ (протокол від 25.11.2021 №3). Форми оцінювання чітко визначені для кожного освітнього компонента у силабусах і робочих програмах дисциплін, доступних здобувачам через платформу Moodle. Перед початком навчального семестру здобувачі ознайомлюються із силабусами навчальних дисциплін, де вказано форми поточного, підсумкового контролю та критерії оцінювання результатів навчання. На зустрічі ЕГ зі здобувачами бакалаврського рівня зазначено, що критерії оцінювання пояснюються викладачами на перших лекційних заняттях і в обов'язковому порядку містяться в електронних навчальних курсах. Контрольні заходи охоплюють поточне оцінювання, проміжний контроль знань (модульне тестування), підсумкову атестацію за формами екзамену або диференційованого заліку. Результати навчання за окремими ОК оцінюються відповідно до затвердженої у ДБТУ шкали оцінювання (наказ від 28.06.2024 №01-01/267), яка враховує національну шкалу оцінювання і шкалу ECTS. Критерії оцінювання визначені за видами завдань у силабусах і за темами дисциплін – у робочих програмах. Силабуси обов'язкових дисциплін містять детальні розподіли оцінювання за видами навчальної діяльності: участь у семінарських заняттях, виконання індивідуальних завдань, тестові завдання, проєктні роботи, іспити. Під час аналізу матеріалів ЕГ встановила, що процедури оцінювання унеможливають довільне тлумачення результатів і є прозорими. Здобувачі мають змогу попередньо ознайомитися з переліком вимог до оцінювання ОК через інформаційні ресурси ДБТУ (сайт, платформу Moodle). На зустрічах здобувачі підтвердили, що всі форми оцінювання і вимоги до них є доступними та зрозумілими. Випадки змін у процедурах оцінювання освітніх компонентів погоджуються у встановленому порядку через рішення кафедри, що забезпечує правомірність і фіксацію змін. Окрема увага в ОП приділена забезпеченню академічної доброчесності у процесі оцінювання. Всі результати підсумкового контролю підлягають реєстрації в електронній системі обліку навчальних досягнень здобувачів ДБТУ.

**2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності). Результати навчання підтверджуються результатами єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями, за якими він запроваджений**

Атестація здобувачів за освітньою програмою «Економіка підприємства» здійснюється відповідно до вимог Стандарту вищої освіти за спеціальністю 051 Економіка першого (бакалаврського) рівня та Положення про атестацію здобувачів вищої освіти у ДБТУ (затвердженого рішенням Вченої ради від 25.11.2021 №3). Форма атестації за ОП Економіка підприємства передбачає виконання та захист кваліфікаційної роботи, що відповідає вимогам стандарту вищої освіти для бакалаврського рівня (Наказ МОН України №609 від 29.04.2020 р., затвердження стандарту за спеціальністю 051 Економіка). Кваліфікаційна робота має на меті перевірити сформованість у здобувача відповідних програмних результатів навчання та ключових фахових компетентностей. Починаючи з 2024 р., в ОП передбачена форма Атестаційного екзамену за спеціальністю. На зустрічі з гаранткою, професоркою кафедри економіки та бізнесу О.Кругловою повідомила, що зміна атестації з захисту кваліфікаційної роботи на атестаційний іспит відбулася на запит роботодавців, яких цікавить сукупність знань, а не окремий напрямок. Підтвердження досягнення результатів навчання здійснюється через успішне складання атестаційного екзамену (ОПП 2024 р.) або захист кваліфікаційної роботи. На зустрічі з із гарантом ОП та групою вдосконалення освітньої програми було підтверджено, що усі здобувачі проходять атестацію у формі захисту кваліфікаційної роботи, і що процедура атестації регламентується Положенням про кваліфікаційні роботи в ДБТУ. Кваліфікаційна робота має чітке практичне спрямування, що було підтверджено гарантом освітньої програми під час зустрічі з експертною групою. Кваліфікаційні роботи орієнтовані на актуальні економічні проблеми підприємств та розвиток практичних компетентностей. Рецензування кваліфікаційних робіт здійснюється провідними науково-педагогічними працівниками суміжних кафедр, що забезпечує об'єктивність оцінювання. До захисту допускаються лише ті роботи, які відповідають вимогам, встановленим пунктом 8 Положення про підготовку і захист кваліфікаційних робіт студентами ДБТУ. Захищені кваліфікаційні роботи розміщуються у внутрішньому репозитарії університету. Керівництво ДБТУ на зустрічі з ЕГ підтвердило, що кваліфікаційні роботи не перебувають у відкритому доступі: доступ до репозитарію надається за окремим запитом. Процедури підготовки та захисту кваліфікаційних робіт регламентовані на рівні ДБТУ та чітко прописані в нормативних документах. Критерії оцінювання захисту визначені і доведені до здобувачів заздалегідь.

**3. Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів (у тому числі щодо наукової складової освітньо-наукової програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії), що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів (зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів), визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми**

У ДБТУ діють затверджені нормативні акти, що регламентують проведення контрольних заходів для здобувачів вищої освіти за всіма освітніми програмами, зокрема за ОП Економіка підприємства. Основні процедури визначені у Положенні про порядок проведення контрольних заходів у ДБТУ, Положенні про академічну доброчесність у ДБТУ, Положенні про врегулювання конфлікту інтересів у ДБТУ (протокол від 25.11.2021 №3), Порядку розгляду апеляцій на результати екзаменів і підсумкової атестації у ДБТУ (наказом від 28.06.2024 №01-01/267). Правила проведення контрольних заходів (заліків, іспитів, захистів кваліфікаційних робіт) доступні всім учасникам освітнього процесу через офіційний сайт університету, а також через інформаційні повідомлення та робочі програми ОК на навчальній платформі Moodle та в силабусах. Під час зустрічі з ЕГ здобувачі бакалаврського рівня підтвердили, що ознайомлені з процедурами складання іспитів, формами апеляції та періодичне залучення до контрольних заходів інших НПП, чи представників деканату. Порядок оскарження результатів контрольних заходів передбачає письмову апеляцію протягом трьох робочих днів із моменту оголошення результатів та її розгляд апеляційною комісією, яка не включає осіб, що брали участь в оцінюванні роботи. ЕГ під час аналізу підтвердила, що реалізація ОП здійснюється у повній відповідності до затверджених процедур, що забезпечують прозорість, об'єктивність і відкритість процесів оцінювання. Щодо можливості повторного вивчення ОК - визначено лише загальні принципи. Фактична практика дозволяє здобувачам реалізовувати право на повторне вивчення ОК, однак за результатами аналізу нормативних актів ДБТУ рекомендується формалізувати відповідні процедури більш чітко і вичерпно.

**4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через її імплементацію у культуру якості закладу вищої освіти) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності**

У ДБТУ академічна доброчесність регламентується: Положенням про забезпечення академічної доброчесності у ДБТУ (затверджено рішенням Вченої ради від 25.11.2021, протокол №3), Положенням про підготовку та захист кваліфікаційних робіт у ДБТУ (затверджено рішенням Вченої ради від 25.11.2021, протокол №3), Кодексом честі здобувача освіти ДБТУ (затверджено рішенням Вченої ради від 25.11.2021, протокол №3). Ці документи чітко визначають поняття академічної доброчесності, описують види порушень (плагіат, самоплагіат, фабрикацію, фальсифікацію, списування, хабарництво, обман) та процедури реагування на встановлені факти порушень. Процедури забезпечення академічної доброчесності включають перевірку кваліфікаційних робіт, курсових проектів і рефератів на академічну доброчесність із застосуванням антиплагіатних систем (StrikePlagiarism). За результатами аналізу документів і зустрічей зі здобувачами та викладачами підтверджено, що у рамках реалізації ОП «Економіка підприємства» принципи академічної доброчесності активно впроваджуються. Силабуси всіх обов'язкових освітніх компонент містять нагадування про принципи академічної доброчесності. В межах навчальної дисципліни "Вступ до

фаху та академічна доброчесність" здобувачі отримують знання про стандарти академічної доброчесності, типові порушення та наслідки недотримання. На перших заняттях кожного семестру викладачі акцентують увагу здобувачів на неприпустимості порушень академічної доброчесності. Використання технологічних рішень антиплагіатної перевірки є обов'язковою складовою процедур атестації здобувачів. Популяризація академічної доброчесності здійснюється через розміщення нормативних документів на сайті університету та у внутрішніх електронних системах, інтеграцію принципів доброчесності у внутрішню систему забезпечення якості освіти. На запит ЕГ отримала результати перевірки кваліфікаційних робіт здобувачів бакалаврського рівня денної і заочної форм даної ОП за 2023 рік, де відсоток схожості варіює від 9% до 22,5% і схвалений зав. кафедрою до захисту. У 2024 схожість 8,9-13% для денної, у заочної форми показник на 5% вище. У відгуку наукового керівника на бакалаврську роботу О.Пелипець на тему «Формування збутової політики підприємства» у UNICHECK встановлено коефіцієнт схожості 22,8%, що характеризує роботу як оригінальну, але немає висновку щодо причин текстових збігів. У рецензії текстові збіги взагалі не вказані. У протоколі контролю оригінальності кваліфікаційної роботи за інституційними правилами зазначено, що збіги нижче 25%, тож робота є оригінальною, що залишає питання стосовно причин текстових збігів у 22,8%.

## **Загальний аналіз щодо Критерію 5:**

### **Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

Експертна група встановила повну відповідність за підкритеріями 5.1, оскільки контрольні заходи та критерії оцінювання є чіткими, зрозумілими та дозволяють встановити досягнення здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти результатів навчання; здобувачі мають змогу ознайомитись із цими критеріями до початку курсу через силабуси і робочі навчальні плани дисциплін на платформі Moodle (підкритерій 5.1). Разом із цим, встановлено часткову відповідність за підкритерієм 5.2 – кваліфікаційні роботи здобувачів за ОП відсутні у вільному доступі, що створює перешкоду для відкритого доступу до результатів досліджень; водночас вимога стандарту про публічний захист кваліфікаційних робіт не виконується; за підкритерієм 5.3 – порядок повторного вивчення освітніх компонент регламентований неповно. За підкритерієм 5.4 У ДБТУ визначені вимоги до текстових запозичень послаблюють вимоги до схожості при перевірці кваліфікаційних робіт і занижують вимоги до їх якості. Суттєві недоліки за Критерієм 5 відсутні, що зумовлює рівень відповідності В. Позитивні практики за критерієм 5: 1. Інтеграція принципів академічної доброчесності в окрему навчальну дисципліну і навчальну практику. 2. Визначення розподілу критеріїв оцінювання між поточним і підсумковим контролем у силабусах і розподіл балів за темами в робочих програмах дисциплін, прозорі критерії оцінювання курсових робіт формують чіткі очікування здобувачів до підготовки з кожної освітньої компоненти.

### **Недоліки**

1. Обмежений доступ до репозиторію кваліфікаційних робіт здобувачів на офіційному сайті ДБТУ, оскільки зміна атестації із захисту кваліфікаційної роботи на атестаційний екзамен відбулася лише для вступників 2024 року, з 2023 по 2027 рік за попередніми ОП зберігається форма атестації у вигляді захисту кваліфікаційної роботи. 2. Відсутня регламентація процедури повторного вивчення освітніх компонент здобувачами, епізодичний характер комплексного залучення НПП до проведення контрольних заходів. 3. Процедура перевірки кваліфікаційних робіт на текстові збіги нижче критичного рівня (для показника оригінальності від 70%) не аналізується експертною комісією на причини наявності цих текстових збігів.

### **Рекомендації**

1. До завершення 2025-2026 н.р. робочій групі з науково-педагогічної діяльності забезпечити внесення до Положення про підготовку і захист кваліфікаційних робіт студентами ДБТУ вимоги про вільний доступ кваліфікаційних робіт у репозитарії ДБТУ, щоб продемонструвати прозорість процедур дотримання академічної доброчесності. 2. До завершення 2025-2026 н.р. проректору з науково-педагогічної роботи забезпечити організацію роботи щодо внесення процедури повторного вивчення освітньої компоненти здобувачами ДБТУ до Положення про організацію освітнього процесу і Про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення, переведення та надання академічної відпустки здобувачам освіти, які навчаються у ДБТУ, щоб уніфікувати процедури перездач освітніх компонент для здобувачів. 3. До початку 2025-2026 н.р. переглянути процедуру перевірки кваліфікаційних робіт з будь-якими текстовими збігами на рівні експертної комісії з урахуванням причин цих текстових збігів у відгуках наукових керівників і рецензентів, щоб унеможливити наявність будь-якого відсотку плагіату у підсумкових варіантах кваліфікаційних робіт.

## **Рівень відповідності Критерію 5.**

Рівень В

## **Критерій 6. Людські ресурси:**

### **1. Викладачі, залучені до реалізації освітньої програми, з огляду на їх кваліфікацію та/або професійний досвід спроможні забезпечити освітні компоненти, які вони реалізують у межах освітньої програми, з урахуванням вимог щодо викладачів, визначених законодавством**

Відповідно до відомостей, які є в розпорядженні ЕГ, НПП, залучені до реалізації ОП Економіка підприємства, відповідають усім вимогам щодо кваліфікації та професійного досвіду, визначеним законодавством і ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності. Зокрема, всі члени групи забезпечення ОП «Економіка підприємства» мають наукові ступені: кандидати та доктори наук, а також відповідний рівень кваліфікації. Так, гарант ОП, проф. О. Круглова, має науковий ступінь к.е.н., а її професійний досвід підтверджується численними публікаціями у вітчизняних та міжнародних журналах, таких як *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice* (2023), *Agricultural and Resource Economics* (2021) та інших. Круглова активно бере участь у міжнародних освітніх проєктах, зокрема за програмою Erasmus+ у проєкті «Business development management: integrating the European experience», що дає змогу інтегрувати міжнародний досвід у викладання, зокрема ОК15 Економіка підприємства. Це підтверджує її здатність забезпечити високу якість навчального процесу, використовуючи сучасні методики та підходи. Також НПП даної ОП мають сертифікати, що підтверджують їхнє володіння іноземними мовами. Наприклад, доценти Т. Білоусько, Л. Шовкун-Заблоцька, Я. Котко, К.Ю. Величко, Л. Литвиненко мають сертифікати рівня B2, а проф. Р. Бутріменко – C1. Це дає змогу викладачам інтегрувати міжнародні знання в навчальний процес, а також створює можливості для запровадження дисциплін, які можуть викладатися іноземною мовою в майбутньому. Важливо, що всі НПП мають значний досвід наукової діяльності, що також підтверджується їх участю в міжнародних наукових проєктах та конференціях. Наприклад, доц. С. Зубков, проф. Круглова, проф. Тімченко брали участь у міжнародних наукових проєктах за програмою Erasmus+, зокрема в напрямках «Business development management» та «Digitalization of business processes». Їхня участь у таких проєктах дає можливість оновлювати зміст освітніх компонентів програми на основі новітніх досліджень і світових практик. Доц. О. Бухало керувала аспірантом. Всі викладачі, які беруть участь у реалізації ОП Економіка підприємства, активно публікуються в наукових виданнях, що включають наукометричні бази даних, такі як Scopus і Web of Science, що дає змогу підтримувати високу наукову репутацію програми. Підвищення кваліфікації НПП є важливою складовою їхнього професійного розвитку. Наприклад, доц. Т. Білоусько, Л. Шовкун-Заблоцька, Я. Котко за останні п'ять років підвищували кваліфікацію більше ніж двічі на рік. Всі НПП своєчасно проходять стажування. Підтвердженням проходження стажування є сертифікати, частина з яких надана ДБТУ у відповідь на додаткові запити. Отже, викладачі ОП «Економіка підприємства» мають високий рівень кваліфікації, що підтверджується науковими ступенями, публікаціями в міжнародних журналах, участю в міжнародних проєктах та стажуваннях.

### **2. Процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими, недискримінаційними, дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми та послідовно застосовуються**

Процедури конкурсного відбору викладачів у ДБТУ регулюються Положенням про проведення конкурсного відбору для заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників ДБТУ та укладання з ними трудових договорів (контрактів), яке затверджено Рішенням Вченої ради ДБУ (протокол № 4 від 26.12.2024 р.) та введено в дію наказом в.о. ректора № 01-01/570 від 30.12.2024 р. (<https://surl.lu/iypsbj>). Згідно з пунктом 2.2 цього положення, у випадку тимчасового заміщення вакантної посади без конкурсу, ректор має право призначити на посаду особу до проведення конкурсу, при цьому така практика передбачає обмеження тривалості тимчасового призначення (не більше шести місяців або до завершення поточного навчального року). Це дозволяє уникнути порушення безперервності освітнього процесу в умовах оперативних змін. Також, у разі укладання трудового договору (контракту) на строк менший за 5 років, ректор може за згодою сторін продовжити строк контракту на підставі звіту про науково-педагогічну діяльність викладача. Це забезпечує гнучкість кадрових рішень, що є важливим для адаптації до змін у навчальному процесі та потребах університету. Відповідно до Положення про рейтингову систему оцінки діяльності науково-педагогічних працівників ДБТУ, з метою забезпечення прозорості і підвищення якості викладання, в ДБТУ щорічно проводиться рейтингування НПП, результати якого оприлюднюються на офіційному сайті (<https://surl.li/vwzbt1>). Це дає змогу оцінювати ефективність роботи викладачів. Незважаючи на гнучкість процедур, ДБТУ стикається з певними викликами у забезпеченні постійності конкурсного відбору, особливо у період з 2021 року, коли з огляду на об'єднання трьох ДБТУ виникла необхідність уніфікації процедур конкурсного відбору. Цей процес триває, і вже 5 кафедр успішно пройшли конкурсний відбір, що є позитивною динамікою, зафіксованою під час зустрічі з проректором з науково-педагогічної роботи М. Серіком та в.о. начальника відділу кадрів Л. Харчевніковою. Отже, хоча конкурсний відбір не проводиться безпосередньо з 2021 року, ці заходи були обґрунтовані необхідністю адаптації до нових умов і реорганізації університету. Однак для повної відповідності законодавству (стаття 55 Закону України «Про вищу освіту») (<https://surl.lu/pzezmr>) та забезпечення прозорості і справедливості процесу, ДБТУ рекомендується продовжити активну реалізацію конкурсного відбору для всіх вакантних посад, що дозволить поліпшити процедури і підтримати високий рівень професіоналізму серед НПП.

### **3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців, їх організації, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу**

Одним із важливих елементів процесу залучення роботодавців до реалізації освітнього процесу є зустрічі з роботодавцями, що проводяться регулярно для обговорення актуальних питань, оновлення освітніх компонентів ОП та отримання зворотного зв'язку. Наприклад, зустрічі з представниками підприємств відбуваються в рамках таких ініціатив, як Всеукраїнський проєкт з профорієнтації та побудови кар'єри «Обери професію своєї мрії», в яких активно беруть участь здобувачі та роботодавці (<https://surl.li/lyofso>). Крім того, роботодавці активно беруть участь у рецензуванні ОК, що дозволяє забезпечити відповідність змісту ОП вимогам галузі та ринку праці. (<https://surl.li/bbmyrk>). Під час зустрічі 9 свою участь в обговоренні та рецензуванні ОП підтвердила Н. Міценко – д.е.н., проф. Львівського торговельно-економічного університету. До обговорення ОП активно долучаються як представники академічної спільноти, так і роботодавці. Наприклад, у процесі атестації здобувачів брали участь експерти, такі як проф. О. Шуміло з Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна та Н. Валінкевич, завідувач кафедри економіки, підприємництва та туризму Поліського національного університету. Вони підкреслили важливість співпраці між ЗВО та роботодавцями для покращення якості підготовки студентів та їхньої адаптації до реалій ринку праці (<https://surl.li/mlnouf>). Ще одним важливим аспектом є організація практик на підприємствах, зокрема через укладені угоди з різними організаціями. Здобувачі мають можливість проходити практику на підприємствах, що дозволяє їм отримати реальні аналітичні матеріали для підготовки звітів, курсових та кваліфікаційних робіт (<https://surl.li/nxirob>). Роботодавці також активно долучаються до проведення гостьових лекцій. Наприклад, представники підприємств, які є стейкхолдерами програми, регулярно організовують лекції для здобувачів, де діляться своїм досвідом та знаннями з актуальних тем. Це дозволяє студентам отримати безпосереднє уявлення про практичні аспекти роботи в галузі та інтегрувати ці знання у навчальний процес (<https://surl.li/bmbxiw>, <https://surl.li/lwstdc>). Одним із прикладів такої співпраці є активна участь О. Лобян, власниці ТОВ «Холд-Фуд», яка була присутня на зустрічі 9. Зокрема, вона проводила вебінар для студентів, під час якого поділилася своїм досвідом в управлінні підприємством у сфері харчової промисловості. До реалізації ОП також залучаються підприємства, що займаються господарською діяльністю в галузі, де здобувачі проходять практику та виконують дослідження для підготовки кваліфікаційних робіт. Наприклад, реалізація госпдоговірної тематики кафедри з підприємствами дозволяє залучати студентів до виконання реальних проєктів і отримувати досвід роботи з конкретними завданнями та питаннями (<https://surl.li/tthiax>, <https://surl.li/fqdqle>).

#### **4. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями, заохочує розвиток викладацької майстерності**

ЕГ зазначає, що ДБТУ активно сприяє професійному розвитку НПП через програми підвищення кваліфікації, участь у міжнародних стажуваннях, та заохочення розвитку викладацької майстерності. В університеті здійснюється систематична оцінка діяльності НПП за допомогою рейтингової системи, яка включає оцінку різних аспектів професійної діяльності викладачів, таких як наукові публікації, участь у конференціях та міжнародних проєктах, а також інші значущі досягнення. Результати рейтингового оцінювання науково-педагогічних працівників публікуються на офіційному сайті ДБТУ за посадами (<https://surl.li/dkurgoe>) і використовуються для прийняття рішень стосовно морального та матеріального заохочення, а також для конкурсного відбору на заміщення вакантних посад. ДБТУ заохочує викладачів через різноманітні механізми нагородження та матеріального стимулювання. Наприклад, доц. О. Бухало, Т. Білоусько, Л. Тімченко та О. Литвиненко були нагороджені грамотами від ректорату за професійну діяльність. Професор С. Зубков отримав низку нагород, зокрема Грамоту Міністерства освіти і науки України у 2021 р., Почесну грамоту МОН України у 2024 р. та Подяку Голови Харківської обласної ради у 2023 р.. Крім того, він отримав надбавку за складність і напруженість у роботі. Професор Р. Бутріменко, С. Зубков та інші НПП отримали надбавки за знання іноземної мови, що є додатковим стимулом для розвитку їхніх мовних і педагогічних навичок. Згідно з наказом від 28.03.2025 ДБТУ за активну участь і перемогу студентів у I турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей у 2024/2025 навчальному році, було оголошено подяку науковим керівникам студентів-переможців. Серед нагороджених викладачів - проф. Н. Ушакова, проф. Т. Андросова, доц. С. Сукачова, доц. Г. Баламут, доц. О. Д. Рачкована та доц. О. Тімченко. Щоб підтримати розвиток НПП, університет активно залучає їх до міжнародних програм підвищення кваліфікації, зокрема через участь у міжнародних стажуваннях та тренінгах. Це дозволяє викладачам не лише вдосконалювати свої професійні компетенції, але й інтегрувати новітні міжнародні підходи в освітній процес. Зокрема, доценти ДБТУ, такі як Т. Білоусько та О. Литвиненко, підвищували кваліфікацію у закордонних установах, зокрема в Латвії, Естонії, та Норвегії. Ці програми дають можливість НПП розширити свої знання, а здобуті навички потім інтегруються в освітній процес університету.

#### **Загальний аналіз щодо Критерію 6:**

##### **Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

ЕГ встановила повну відповідність за підкритеріями 6.1, 6.2, 6.3, 6.4 оскільки викладачі мають високу кваліфікацію і спроможні забезпечити освітні компоненти у межах ОП з урахуванням вимог, визначених законодавством (п.6.1); у ДБТУ дотримуються вимог щодо проведення конкурсного відбору, процедури якого є прозорими та об'єктивними (п.6.2); професіонали-практики, експерти галузі, представники роботодавців залучаються до аудиторних занять (п.6.3); впроваджена система заохочення та фінансового стимулювання для розвитку викладацької майстерності (п.6.4). Разом із тим, на кафедрі економіка та бізнесу немає прецедентів проходження за конкурсом на посаду після введення нормативного положення про конкурсний відбір (п.6.2), що на думку ЕГ в сукупності обґрунтовує за критерієм 6 рівень відповідності В. Позитивні практики за критерієм 6: 1. Інтеграція викладачами результатів

підвищення кваліфікації (у міжнародних стажуваннях та тренінгах) в освітній процес ДБТУ, перемогу студентів у Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей.

## Недоліки

1. Процедура конкурсного відбору викладачів ДБТУ не проводилася з 2021 року до грудня 2024, що обмежувало прозорість і рівність у процесі відбору викладачів та може негативно впливати на якість освітнього процесу.

## Рекомендації

1. До початку 2025-2026 н.р. керівництву ДБТУ до початку нового навчального року відновити в повному обсязі процедуру конкурсного відбору викладачів для заміщення вакантних посад у ДБТУ, щоб забезпечити відповідність законодавчим вимогам та підвищити прозорість відбору.

## Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

## Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

**1. Навчально-методичне забезпечення освітньої програми, фінансові та матеріально-технічні ресурси (програмне забезпечення, обладнання, бібліотека, інша інфраструктура тощо) забезпечують досягнення визначених освітньою програмою мети освітньої програми та програмних результатів навчання**

Під час огляду МТБ ДБТУ продемонстрував достатню інфраструктуру для здійснення освітньої діяльності та забезпечення досягнення визначених цілей і ПРН за даною ОП. О.Тімченко показала лекційні ауд. 212 і 206, конференц-залу з мультимедійним обладнанням для проведення засідань вченої ради. Продемонстровано укриття, в якому облаштовано комп'ютерні аудиторії з безперебійним електроживленням, які використовуються для проведення навч. занять і проведення НМТ. Зав.кафедри фізвиховання і спорту Л.Гринь ознайомив зі спортивною інфраструктурою ДБТУ: спортивними та волейбольними залами, залом важкої атлетики, в яких регулярно організовуються студентські змагання. Представлено інформацію про діяльність безоплатних спортивних секцій для здобувачів як позааудиторних ініціатив під керівництвом кафедри. У складі інфраструктури ДБТУ функціонує наук.-інформаційний хаб Центру Євроінтеграції #BIOTECN для проведення конференцій, хоча частина його тех. оснащення наразі тимчасово переміщена до укриття. Навчання за ОП здійснюється в онлайн-форматі з використанням платформи Moodle (<http://moodle.btu.kharkiv.ua>), що забезпечує доступ здобувачів до силабусів і РП, навч. матеріалів, тестів, індивідуальних і групових форм роботи, засобів комунікацій з НПП. ЕГ ознайомила з роботою Наук. бібліотеки ДБТУ у традиційному і в е-форматі, надаючи здобувачам доступ до наук.-період. видань, навч. літератури, е-книг та матеріалів НПП (<https://surl.li/qaktbi>). У звіті в.о. ректора (<https://ksu24.kspu.edu/s/dNWcL>) зазначено, що загальний обсяг фінансування наук. робіт у 2024 склав 5,76 млн.грн, що на 86% більше у порівнянні з 2022 і на 52% порівняно з 2023. Обсяг фінансування наук. робіт за загальним фондом за звітний період збільшився на 45 і на 87%, порівняно з 2022 і 2023. За спецфондом обсяг фінансування наук. робіт збільшився з 0,546 млн. грн у 2022 і 1,806 млн. грн. у 2023 до 2,07 млн.грн. у 2024, тобто більше у 4 і 1,1 рази відповідно. За 2024 коефіцієнт використання бюджетних коштів склав 0,6, а обсяг фінансування на 1 НПП по спецфонду (за середньооблікової чисельності 663 НПП за основним місцем роботи у 2024) складає 3122 грн, що демонструє спроможність ДБТУ співфінансувати забезпечення НПП. Під час резервної зустрічі ЕГ ознайомила з НМКД на платформі Moodle, де були представлені лекції, практики, завдання поточного контролю, методичні рекомендації до кожного ОК. Серед ліцензованих програмних продуктів, які застосовуються в освітньому процесі: Zoom, Google Meet, Moodle, що застосовуються під час проведення пар у синхронному і асинхронному форматах. Разом із цим, відсутні інші цифрові сервіси, які б могли сприяти зменшенню навантаження на персонал і автоматизувати е-документообіг в умовах онлайн навчання. На зустрічах з НПП вони повідомили, що пропонують здобувачам використовувати умовно безкоштовні програмні продукти: Roblox VR-платформа для здобувачів з 3D візуалізацією з вивчення іноземної мови; LibraryOffice, Linux, MySQL, GNUMERIC, серед яких немає ПЗ країни-агресорки.

**2. Заклад вищої освіти забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми, відповідно до законодавства**

Експертна група встановила, що в межах реалізації освітньої програми «Економіка підприємства» ДБТУ забезпечує викладачам і здобувачам вищої освіти належний доступ до інфраструктури та цифрових ресурсів, необхідних для здійснення освітнього процесу, а також для наукової та комунікаційної діяльності. Під час візиту ЕГ ознайомила з умовами функціонування навчального корпусу, доступністю приміщень для проведення аудиторних занять, наявністю комп'ютерних класів, а також отримала підтвердження щодо організації доступу до бездротового Інтернету та електронного навчального середовища Moodle (<http://moodle.btu.kharkiv.ua>). Здобувачі ОП «Економіка підприємства» мають постійний доступ до навчальних матеріалів, графіків занять, електронних курсів і навчально-методичних матеріалів, а також можуть комунікувати з викладачами через електронну пошту, Telegram і Viber. Під час огляду бібліотеки ДБТУ експертна група переконалася в ефективному функціонуванні електронної бази бібліотечних ресурсів (<https://library.btu.kharkov.ua>), що надає доступ до навчальної літератури, електронних підручників, періодичних наукових видань та інформаційно-пошукових систем. Також здобувачі активно користуються онлайн-ресурсами кафедри, зокрема спеціалізованими сторінками <https://surl.li/mmsrzj>, <https://surl.li/bfpgwq>, <https://surl.li/lzhohl>, що дає змогу ефективно орієнтуватися в навчальному контенті, самостійно працювати з джерелами та виконувати індивідуальні завдання. Серед програмних продуктів, які активно застосовуються під час навчання, — Moodle, Zoom, Google Meet, що використовуються у синхронному та асинхронному форматах. Разом із цим, викладачі вказали на потребу у впровадженні додаткових цифрових сервісів для автоматизації електронного документообігу та зменшення навантаження в умовах онлайн-навчання. На зустрічах з НПП було повідомлено, що вони активно застосовують freemium-програми та продукти з безкоштовним тестовим періодом, зокрема Roblox VR-платформи для 3D-візуалізації, інтерактивні онлайн-карти для вивчення економіки, які використовуються під час практичної підготовки студентів. Під час зустрічі 10 Наталія Долженко, фахівчиня Центру дистанційного навчання, поінформувала ЕГ, що університет постійно вдосконалює цифрову інфраструктуру, забезпечує безперерйну роботу платформи Moodle, проводить інструктажі та консультації для здобувачів і НПП, а також оперативно реагує на технічні запити. Під час спілкування зі здобувачами ЕГ пересвідчилася, що надане навч.-метод. забезпечення достатньо для опанування ОП, а платформи е-бібліотеки та Moodle відповідають запитам здобувачів. Також у ДБТУ є репозитарій, що містить ел. освітні ресурси для здобувачів для виконання ними практичних і курсових робіт (<https://repo.btu.kharkov.ua/>). При цьому для доступу до кваліфікаційних робіт користувачам необхідно відправляти спеціальний запит, після розгляду якого приймається рішення стосовно можливості доступу до цих робіт.

### **3. Освітнє середовище надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, та є безпечним для їх життя, фізичного та ментального здоров'я**

Освітнє середовище, у межах якого реалізується ОП в ДБТУ, є безпечним для життя, здоров'я та психологічного стану здобувачів, а також створює умови для реалізації їхніх освітніх потреб та позааудиторної активності. ЕГ під час візиту пересвідчилася, що в ДБТУ функціонують нормативно врегульовані механізми забезпечення безпеки освітнього процесу, зокрема відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та Положення про охорону праці і безпеку життєдіяльності (<https://ksu24.kspu.edu/s/wquO6>). На зустрічі 8 куратори академічних груп і представники ОСС підтвердили, що між студентами та адміністрацією налагоджено системний зворотний зв'язок, що дозволяє оперативно вирішувати питання, пов'язані з навчальним навантаженням, технічними труднощами, адаптацією до формату навчання та емоційним станом здобувачів. Особливу увагу в освітньому середовищі приділено ментальному здоров'ю. Керівниця психологічної служби І.Данченко повідомила, що здобувачі мають можливість отримувати індивідуальні психологічні консультації, брати участь у тренінгах із розвитку емоційної стійкості, профілактики стресу, формування навичок вирішення конфліктів та протидії булінгу. Інформація про роботу служби розміщена на сайті ДБТУ (<https://ksu24.kspu.edu/s/hrkTq>). Проте, на думку ЕГ, існує потреба у посиленні інформаційної кампанії щодо доступності психологічної підтримки, зокрема з урахуванням дистанційного формату навчання та впливу воєнного стану на емоційний стан молоді. Під час опитування було виявлено, що здобувачі даної ОП недостатньо поінформовані про механізми звернення до психологічної служби. Матеріально-технічні умови навчання також сприяють створенню безпечного середовища: укриття університету обладнані належним чином, мають комп'ютеризовані робочі місця та використовуються для навчання під час повітряних тривог. На зустрічі 8 було зазначено, що у ДБТУ куратор закріплюється за кожним курсом окремо для денної та заочної форм навчання. Заступниця декана та кураторка Т.Бабан розповіла, що куратори активно інформують студентів щодо питань навчання, участі у волонтерських і соціальних ініціативах, а також працюють зі студентами з числа ВПО. Їх робота здійснюється на безоплатній основі, але враховується в системі рейтингування. Діяльність кураторів регулюється Положенням про куратора академічної групи (протокол від 26.03.2024 №10). Окрім того, в ДБТУ функціонує Юридична клініка «Довіра», очолювана доц. кафедри права та європейської інтеграції, к.ю.н. О.Ковач, яка надає правову допомогу студентам, проте, за її словами, здобувачі цієї ОП поки не зверталися за консультаціями. У підсумку, ЕГ констатує, що освітнє середовище, у якому реалізується дана ОП, забезпечує базову фізичну та інформаційну безпеку, створює умови для ментального комфорту й адаптації студентів до умов навчання, а також відкриває можливості для звернення до служб підтримки та участі в житті університетської спільноти.

### **4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою**

За результатами зустрічей експертна група підтверджує, що в ДБТУ функціонує система освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів освіти, яка дозволяє ефективно реалізовувати цілі ОП. На зустрічі 8 куратори груп повідомили, що для комунікацій зі здобувачами створено Viber-групу «Куратори академічних груп ФЕВФ» та окремі студентські чати, що забезпечують щоденний зв'язок між студентами, кураторами та адміністрацією. Додатково організовано спілкування із батьками через окрему Viber-групу. На зустрічі 8 представники юридичної і психологічної служб підтвердили, що здобувачам доступні як юридичні консультації, так і психологічна підтримка, зокрема індивідуальні консультації, профілактичні заходи, інформаційні кампанії. Було зазначено, що студенти можуть звертатися до Центру євроінтеграції (<https://ksu24.kspu.edu/s/4YXxj>) для участі в міжнародних проєктах. Центр активно працює над просуванням векторів євроінтеграції серед здобувачів та співробітників ДБТУ. Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ було продемонстровано гуртожиток університету, який перебуває в належному технічному стані. Водночас, у зв'язку з безпековою ситуацією та онлайн форматом навчання, здобувачі наразі не проживають у ньому. На зустрічі 8 представники студентського самоврядування поінформували, що у випадках виникнення складних сімейних обставин, зокрема пов'язаних із воєнним станом, здобувачі можуть звертатися за допомогою. Самоврядування бере участь у вирішенні таких ситуацій — зокрема, сприяє пошуку житла, організовує внутрішню комунікацію та координує гуманітарну підтримку. Підтверджено, що в ДБТУ існує усталена практика студентських ініціатив у сфері підтримки рівних можливостей, психологічного благополуччя та побутової безпеки.

## **5. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою**

Експертна група встановила, що в межах реалізації освітньої програми «Економіка підприємства» у ДБТУ створено необхідні умови для реалізації права на освіту осіб з особливими освітніми потребами (ООП), навіть за відсутності таких здобувачів на момент акредитації. На зустрічі 1 проректор з науково-педагогічної роботи Максим Серік поінформовав, що у ДБТУ діє «Положення про організацію інклюзивного навчання, порядок супроводу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення з числа здобувачів освіти» (<https://surl.li/busphp>), а також реалізується «План заходів із забезпечення доступності будівель і приміщень для осіб з порушеннями опорно-рухового апарату, зору та слуху» (<https://ksu24.kspu.edu/s/uJALv>). Освітнє середовище передбачає фізичну доступність навчальних корпусів: на вході до головного корпусу облаштовано пандус із кнопкою виклику та тактильною табличкою зі шрифтом Брайля, широкі двері, коридори та навчальні кабінети. Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ пересвідчилася, що відповідна інфраструктура справді функціонує. Для студентів з порушеннями зору передбачено спеціальне обладнання та орієнтаційні елементи. Психологічну підтримку здобувачів з особливими освітніми потребами (ООП) здійснює психологічна служба університету, яку очолює д.пед.н., професорка Ірина Данченко. На зустрічі 8 вона повідомила, що в разі появи студента з особливими потребами служба забезпечує індивідуальний супровід на всіх етапах навчання — від вступу до завершення ОП, включно з адаптаційними консультаціями та участю у створенні індивідуальної освітньої траєкторії. У межах інклюзивної політики також діє практика залучення волонтерів із числа здобувачів для соціально-побутової підтримки студентів з ООП. Педагогічний супровід здійснюється на основі індивідуального планування освітнього процесу з урахуванням особистих можливостей і потреб здобувача. Максим Серік також зазначив, що хоча серед здобувачів ОП «Економіка підприємства» на момент акредитації немає осіб з ООП, університет впроваджує інклюзивну політику на рівні всіх факультетів. У разі потреби куратор інклюзивної групи, а також члени психолого-педагогічного супроводу організовують і контролюють реалізацію індивідуальних траєкторій, адаптаційні заходи та комунікацію з викладачами.

## **6. Наявні унормовані антикорупційні політики, процедури реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми**

Під час акредитаційного візиту експертна група переконалася, що в межах реалізації освітньої програми «Економіка підприємства» у Державному біотехнологічному університеті діє система превентивних і реагувальних механізмів, що забезпечують етичну взаємодію, рівність прав, захист від дискримінації, булінгу, сексуальних домагань, а також дотримання антикорупційних норм. Політика університету в цій сфері врегульована низкою документів, зокрема «Положенням про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами» (<https://surl.li/uqjxl>), що визначає порядок подання звернень, алгоритми розгляду конфліктних ситуацій, захист прав учасників освітнього процесу, а також «Положенням про політику та процедури врегулювання конфліктів між учасниками освітнього процесу» (<https://surl.li/ncbmw>). Інформація щодо антикорупційних заходів доступна у відкритому доступі (<https://ksu24.kspu.edu/s/Op6fH>), включаючи актуальні нормативні документи та запобіжники. ДБТУ реалізував механізм анонімного звернення — як через фізичну, так і через електронну «скриньку довіри» ([dovira.dbtu@gmail.com](mailto:dovira.dbtu@gmail.com)), форма подання доступна за посиланням <https://ksu24.kspu.edu/s/wbOQg>. Це дозволяє уникнути повторної травматизації потерпілих і знижує ризик тиску під час подання скарг. Функціонування психологічної служби ДБТУ передбачає не лише індивідуальні консультації, а й активну профілактичну роботу: тематичні тренінги, інформаційні кампанії з протидії булінгу, насильству, дискримінації та сексуальним домаганням. Відповідний план заходів розміщено на сайті ДБТУ (<https://surl.li/ajsdem>). Під час зустрічі 8 фахівчиня з питань запобігання та виявлення корупції Олена Юдіна поінформувала ЕГ, що в липні 2024 в ДБТУ було проведено аудит корупційних ризиків, за результатами якого не було виявлено критичних загроз, а звернення від учасників освітнього процесу щодо корупційних проявів були відсутні. Також підтверджено, що студентське самоврядування може бути залучене до врегулювання конфліктних ситуацій та захисту прав здобувачів. За словами



гаранта ОП та представників студентства, протягом останніх років реалізації ОП «Економіка підприємства» не було зафіксовано випадків дискримінації, булінгу або корупційних правопорушень. На зустрічах 4, 6 та 7 здобувачі та НПП одногосло підтвердили, що освітнє середовище програми є безпечним, етичним і комфортним для навчання, викладання та взаємодії.

## **Загальний аналіз щодо Критерію 7:**

### **Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

ЕГ встановила повну відповідність за підкритеріями 7.1, 7.3, 7.4, 7.5, 7.6, оскільки навчально-методичне, фінансове та матеріально-технічне забезпечення відповідає ліцензійним умовам, дозволяє досягати програмних результатів навчання та підтримує реалізацію освітнього процесу, зокрема в онлайн-форматі (п.7.1); освітнє середовище є безпечним, психологічно підтримувальним, проте потребує посилення інформування здобувачів щодо можливостей звернення до психологічної служби (п.7.3); ДБТУ забезпечує комплексну освітню, організаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів, зокрема через комунікаційні канали, юридичні та психологічні сервіси, міжнародну активність і діяльність студентського самоврядування (п.7.4); створено належні інфраструктурні та організаційні умови для реалізації права на освіту осіб з особливими освітніми потребами, навіть за відсутності таких осіб серед здобувачів ОП під час акредитації (п.7.5); унормовано антикорупційну політику, процедури запобігання дискримінації, булінгу, сексуальному домаганню та реагування на конфліктні ситуації, забезпечено функціонування анонімних каналів звернення (п.7.6). За підкритерієм 7.2 встановлено відповідність, оскільки здобувачі та НПП мають гарантований доступ до цифрових і інформаційних ресурсів (платформа Moodle, електронна бібліотека, відкриті освітні ресурси), проте кількість цифрових сервісів, зокрема щодо індивідуалізованої взаємодії в освітньому середовищі (наприклад, особистих кабінетів), є обмеженою. Таким чином, ЕГ у сукупності обґрунтовує за критерієм 7 рівень відповідності В. Позитивні практики за критерієм 7: 1. Інститут кураторства сприяє повній освітній підтримці здобувачів денної і заочної форм навчання від часу вступу до завершення навчання здобувачами.

## **Недоліки**

1. Обмежена кількість цифрових сервісів для учасників освітнього процесу, що в умовах онлайн навчання не сприяє розвитку ефективного електронного документообігу.

## **Рекомендації**

1. До завершення 2025-2026 н.р. керівництву ДБТУ розглянути питання про створення централізованого структурного підрозділу відповідального за цифровізацію освітнього та адміністративного процесів зменшення навантаження на персонал і автоматизацію електронного документообігу в умовах онлайн навчання.

## **Рівень відповідності Критерію 7.**

Рівень В

## **Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:**

### **1. Заклад вищої освіти послідовно здійснює визначені ним процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми**

У ДБТУ розроблення, затвердження, моніторинг і періодичний перегляд освітніх програм здійснюються відповідно до процедур, визначених Положенням про освітні програми ДБТУ (затверджено рішенням Вченої ради ДБТУ від 25.11.2021, протокол №3); Положенням про порядок моніторингу якості освітніх програм у ДБТУ (затверджено рішенням Вченої ради ДБТУ від 25.11.2021, протокол №3). Процедура розроблення ОП передбачає створення проектної групи, до складу якої входять гарант освітньої програми, науково-педагогічні працівники кафедри, представники стейкхолдерів, участь здобувачів у проектній групі не регламентована. Моніторинг реалізації ОП здійснюється щорічно відповідно до Положення про моніторинг, шляхом аналізу анкетування здобувачів вищої освіти щодо змісту освітніх компонентів, організації освітнього процесу та якості викладання; опитування випускників і роботодавців щодо відповідності підготовки здобувачів вимогам ринку праці; розгляду результатів моніторингу на засіданнях кафедри та факультетських радах із подальшим затвердженням змін Вченою радою університету. Під час перегляду ОП за 2023–2024 рр. було враховано пропозиції здобувачів щодо посилення мовної (іноземна) підготовки, роботодавців щодо актуалізації змісту фахових дисциплін (включення питань цифровізації

бізнес-процесів) та академічної спільноти щодо інтеграції тем сталого розвитку. Результати моніторингу документуються у звітах про самооцінювання та представлені для ознайомлення в базі освітніх програм ДБТУ.

## **2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через відповідні органи самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Пропозиції здобувачів вищої освіти беруться до уваги під час перегляду освітньої програми**

У ДБТУ забезпечено системну участь здобувачів вищої освіти в процедурах внутрішнього забезпечення якості освітньої програми «Економіка підприємства», що відповідає принципам студентоцентрованого навчання. Залучення здійснюється відповідно до п. 2.2 Положення про гаранта освітньої програми і групу удосконалення освітньої програми (затверджено рішенням Вченої ради від 25.11.2021, протокол №3) та Положення про опитування щодо якості освітньої діяльності в ДБТУ (затверджено рішенням Вченої ради від 25.11.2021, протокол №3). Здобувачі брали участь у розширених засіданнях робочої групи з удосконалення ОПП «Економіка підприємства», що підтверджується протоколами засідань від 21.04.2023 р. і 12.04.2024 р., наданими на запит ЕГ. Представники здобувачів є членами Вченої ради факультету економічних відносин і фінансів, де обговорюються питання перегляду ОП. щорічно проводиться анонімне онлайн-анкетування здобувачів щодо якості освітньої діяльності, організоване за участі гаранта ОПП, методичного відділу та представників студентського самоврядування. Опитувальники переглядаються і вдосконалюються щороку з урахуванням рекомендацій, що було підтверджено керівником Центру менеджменту якості освіти ДБТУ та гарантом ОПП. На зустрічі з ЕГ здобувачі підтвердили свою участь в опитуваннях і обговореннях ОПП. Перегляд освітньої програми здійснювався із залученням широкого кола стейкхолдерів, що підтверджується матеріалами зустрічей і круглих столів за участі представників академічної спільноти, навчального відділу, Центру менеджменту якості освіти, відділу ліцензування, акредитації та інформаційного забезпечення освітньої діяльності ДБТУ. Здобувачі вищої освіти, роботодавці та представники академічної спільноти брали участь у громадських обговореннях змін до ОПП, результати яких задокументовані у відповідних таблицях і протоколах, наданих на запит ЕГ. На зустрічі з ЕГ випускник ОПП Сергій Горбенко поділився досвідом ініціювання та впровадження в ОПП дисциплін Методи і моделі штучного інтелекту. Разом із цим встановлено, що здобувачі вищої освіти відсутні у складі робочих груп з первинної розробки освітньої програми, а їхня участь реалізується через інші механізми взаємодії. Результати опитувань оприлюднюються у відкритому доступі на офіційному сайті ДБТУ, хоча кількість опитаних здобувачів залишається відносно невеликою.

## **3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери**

У ДБТУ залучення роботодавців до перегляду та удосконалення освітньої програми «Економіка підприємства» здійснюється на постійній основі відповідно до процедур, визначених у: Положенні про освітні програми ДБТУ (затверджено рішенням Вченої ради від 25.11.2021, протокол №3), Положенні про залучення стейкхолдерів до забезпечення якості освіти у ДБТУ (затверджено рішенням Вченої ради від 25.11.2021, протокол №3). Роботодавці залучаються безпосередньо через участь у розширених засіданнях робочої групи ОП; громадських обговореннях проекту змін до ОПП; консультаційних зустрічах, організованих за ініціативи кафедри та гаранта ОП. За результатами обговорень із представниками бізнесу та аграрного сектору у 2023–2024 роках до структури ОП були внесені такі зміни: додано освітні компоненти «Євроінтеграція бізнесу», «Бізнес-планування», «Національна економіка», «Економіка праці та соціально-трудові відносини» на основі рекомендацій роботодавців про необхідність поглиблення економічної підготовки у сфері євроінтеграції та управління підприємницькими структурами; уточнено зміст виробничої практики для орієнтації здобувачів на реальні запити ринку праці; інтегровано тематику цифровізації економічної діяльності у зміст кількох обов'язкових дисциплін за пропозиціями бізнес-середовища. Факти участі роботодавців підтверджено на зустрічах з фокус-групами, у результатах опитування (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2025/03/keb-rez-opytuv-2024.pdf>), а також у листах підтримки. ДБТУ підтримує зв'язки з низкою партнерських організацій та підприємств, серед яких компанії аграрного профілю, консалтингові агентства, представники малого і середнього бізнесу регіону. На зустрічах з експертною групою гарант програми і представники кафедри підтвердили, що результати консультацій з роботодавцями систематично аналізуються та враховуються при періодичному оновленні змісту ОП.

## **4. Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми (крім випадку проходження акредитації вперше)**

У ДБТУ реалізується практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрних шляхів випускників освітньої програми «Економіка підприємства». Моніторинг здійснюється шляхом проведення щорічного онлайн-анкетування випускників, організованого Центром менеджменту якості освіти ДБТУ та кафедрою (<https://ksu24.kspu.edu/s/m7yds>). Результати анкетування випускників за останній рік оприлюднені за посиланням: <https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2025/03/keb-rez-opytuv-vyp-24.pdf>. Пропозиції випускників були враховані під час останнього оновлення ОП у 2024 році, що підтверджується таблицею результатів громадського обговорення проекту змін до ОП (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2025/03/keb-rez-opytuv-vyp-24.pdf>). На зустрічі з експертною групою гарант освітньої програми підтвердив, що результати моніторингу кар'єрних

шляхів випускників аналізуються щорічно і враховуються при плануванні оновлення структури освітніх компонентів та вибіркових дисциплін.

##### **5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу освітньої програми та/або освітньої діяльності з реалізації освітньої програми, зокрема здійснений через опитування заінтересованих сторін**

У ДБТУ функціонує система внутрішнього забезпечення якості освіти, що забезпечує регулярний перегляд, оновлення та вдосконалення освітніх програм відповідно до: Положення про освітні програми в ДБТУ (затверджено рішенням Вченої ради від 25.11.2021, протокол №3), Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти ДБТУ (затверджено рішенням Вченої ради від 25.11.2021, протокол №3). Координацію процесу моніторингу і вдосконалення здійснює Рада із забезпечення якості освіти ДБТУ, що діє на підставі відповідного Положення (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-acad-pol6.pdf>) від 25.11.2021. Витяг з протоколу засідання Ради наданий на запит ЕГ. Рада затверджує план заходів з моніторингу якості освіти, систему індикаторів якості освітньої діяльності, форми анкет та інші матеріали для оцінювання, звіти за результатами моніторингових досліджень. Фокус внутрішньої системи забезпечення якості спрямовано на моніторинг і періодичний перегляд освітніх програм, оновлення навчально-методичного забезпечення, перевірку професійної активності НПП. Пропозиції щодо удосконалення ОП можуть надходити від здобувачів, НПП, роботодавців, представників академічної спільноти та інших стейкхолдерів. Підставами для змін є оновлення стандартів, рекомендації роботодавців, потреба в актуалізації робочих програм дисциплін, необхідність посилення практичної підготовки здобувачів тощо. За результатами щорічного моніторингу ОП було зафіксовано окремі зауваження (<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/inf-rez-perevirky-OP-2023.pdf>), які були усунені при оновленні програми. На зустрічі з експертною групою гарант ОП підтвердив, що цикл моніторингу–аналізу–реагування відбувається щорічно й є інтегрованою частиною механізму забезпечення якості освіти в ДБТУ.

##### **6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та рекомендації, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми**

При перегляді ОП «Економіка підприємства» враховувався досвід акредитації інших освітніх програм ДБТУ, результати зовнішнього забезпечення якості, рекомендації експертних груп та висновки Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Удосконалення освітньої програми базувалося на діяльності Центру менеджменту якості освіти ДБТУ та Ради із забезпечення якості освіти в ДБТУ. Оновленню програми передували ґрунтовний аналіз пропозицій та зауважень, сформульованих під час акредитації інших ОП університету. В результаті цієї роботи активізовано залучення роботодавців до формування змісту освітніх компонентів та проведення моніторингових заходів; запроваджено онлайн-форми анкетування стейкхолдерів і здобувачів для збору зворотного зв'язку; удосконалено процедури вибору вибіркових дисциплін та розроблено їхні каталоги; посилено участь здобувачів в програмах академічної мобільності та розширено міжнародну співпрацю університету; інтегровано елементи неформальної освіти здобувачів у структуру освітнього процесу. Робота проводилася у тісній співпраці з фахівцями Ради із забезпечення якості освіти, навчального відділу, відділу ліцензування, акредитації та інформаційного забезпечення освітньої діяльності. На зустрічі з експертною групою гарант освітньої програми та представники адміністративних підрозділів підтвердили, що результати попередніх акредитацій були ретельно проаналізовані і слугували основою для удосконалення механізмів забезпечення якості та організації освітнього процесу за ОП «Економіка підприємства».

##### **7. В академічній спільноті закладу вищої освіти формується культура якості освіти, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою**

У ДБТУ послідовно формується культура якості освіти, що охоплює всі рівні академічної спільноти — здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, адміністрацію університету та зовнішніх стейкхолдерів. Важливим механізмом розвитку культури якості є діяльність Центру менеджменту якості освіти та Ради із забезпечення якості освіти, які координують процеси моніторингу освітніх програм, проведення внутрішніх аудитів якості освіти та організацію регулярних опитувань усіх учасників освітнього процесу. Здобувачі вищої освіти залучені до процесу оцінювання якості освітньої діяльності через щорічні анкетування, участь у розширених засіданнях робочих груп із вдосконалення освітніх програм, представництво у Вченій раді факультету. Викладачі беруть участь у щорічних переглядах освітніх програм, пропонуючи оновлення навчальних планів, робочих програм дисциплін і методичних матеріалів відповідно до змін у науковій та професійній сферах. Роботодавці активно долучаються до вдосконалення змісту освітніх компонентів, пропонуючи рекомендації для забезпечення практикоорієнтованого навчання. Результати внутрішніх моніторингів, звіти Центру менеджменту якості освіти, а також публікація аналітичних даних щодо якості освіти свідчать про реальну дієвість системи і про те, що культура якості є не декларативною, а стало інтегрованою в усі процеси освітньої діяльності університету. Відомості успішності з фахових дисциплін надані на запит ЕГ демонструють розподіл балів від 75 до 100, тобто добрі і відмінні оцінки. Фокус на вдосконалення, залучення всіх заінтересованих сторін до аналізу і перегляду ОП, відкритість до змін і готовність враховувати нові виклики сучасності підтверджують розвиток культури якості в академічній спільноті ДБТУ.

## **Загальний аналіз щодо Критерію 8:**

### **Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

Експертна група встановила повну відповідність за підкритеріями 8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.6, 8.7. Запроваджена система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ДБТУ дозволяє ефективно імплементувати, моніторити і періодично переглядати освітню програму (підкритерій 8.1). ДБТУ залучає здобувачів вищої освіти та органи студентського самоврядування до процесу перегляду ОП через анкетування, участь у розширених засіданнях робочої групи і розробку нормативних документів (підкритерій 8.2). Залучення роботодавців і ЗВО-партнерів до процесу перегляду ОП здійснюється системно, їх пропозиції враховуються при оновленні змісту програми (підкритерій 8.3). В університеті впроваджена внутрішня система забезпечення якості освіти (ВСЗЯО), що забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу і своєчасне вдосконалення освітньої програми (підкритерій 8.5). У ДБТУ створені умови для формування культури якості серед академічної спільноти, що сприяє сталому розвитку ОП (підкритерій 8.7). В академічній спільноті формується сталість процесів самоаналізу, вдосконалення та оновлення програм (підкритерій 8.9). Встановлено часткову відповідність за підкритеріями 8.4 та 8.6. За підкритерієм 8.4 виявлено, що відстеження кар'єрних шляхів випускників є фрагментарним, оскільки наявні онлайн-опитування випускників охоплюють обмежену кількість респондентів і не дозволяють повною мірою оцінити траєкторії працевлаштування. За підкритерієм 8.6 зафіксовано недостатньо системне залучення результатів зовнішнього забезпечення якості при оновленні всіх механізмів внутрішнього забезпечення якості. ЕГ встановлено відповідність критерію В. Позитивні практики за критерієм 8: 1. Позитивною практикою є створення і активна діяльність Центру менеджменту якості освіти та Ради із забезпечення якості освіти, регулярне врахування пропозицій стейкхолдерів при оновленні освітньої програми, а також розвиток в академічній спільноті сталої культури якості освіти.

### **Недоліки**

1. Недостатня повнота відстеження кар'єрних шляхів випускників. 2. Відсутність здобувачів і випускників у робочих групах освітніх програм. 3. Недостатнє поширення результатів зовнішнього забезпечення якості за результатами попередніх акредитацій для освітніх програм ДБТУ. 4. Залучення до одного анонімного опитування здобувачів різних рівнів вищої освіти, що призводить до розмивання фокусу результатів опитувань для прийняття управлінських рішень.

### **Рекомендації**

1. До початку 2025-2026 н.р. керівництву ДБТУ розробити програму дій зі збору контактних даних випускників для ширшого охоплення і отримання більш репрезентативних результатів їх під час опитувань з метою оновлення ОП. 2. До завершення 2025-2026 н.р. гаранту ОП додати у робочу групу ОП випускників і здобувачів даної освітньої програми, щоб на постійній основі залучати випускників і здобувачів до вдосконалення ОП. 3. До завершення 2025-2026 н.р. голові ради із забезпечення якості освіти ДБТУ забезпечити аналіз і поширення рекомендацій в ДБТУ для вдосконалення ОП за результатами висновків зовнішніх процедур забезпечення якості. 4. До початку 2025-2026 н.р. керівництву Центру менеджменту якості освіти ДБТУ забезпечити проведення окремих опитувань для здобувачів різних рівнів вищої освіти, що дозволить увідповіднити результати опитувань із освітньою програмою конкретного рівня вищої освіти.

## **Рівень відповідності Критерію 8.**

Рівень В

## **Критерій 9. Прозорість та публічність:**

**1. Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми**

У ДБТУ встановлено чіткі та зрозумілі правила і процедури, що визначають права й обов'язки всіх учасників освітнього процесу, які закріплені в офіційних нормативних документах університету, зокрема: Статуті Державного біотехнологічного університету (<https://surli.li/vfbrlw>); Колективному договорі (<https://surli.li/slvxsf>); Стратегії розвитку ДБТУ на 2022–2027 рр. (<https://surli.cc/tuyrcel>); Положенні про організацію освітнього процесу ДБТУ (<https://surli.cc/ojsnho>); Тимчасовому положенні про організацію освітнього процесу з використанням дистанційних

технологій в умовах карантину (<https://surl.li/lklwgl>); Положенні про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій між учасниками освітнього процесу (<https://surl.li/mkdnoi>); а також у Положенні про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин (<https://surl.li/pjnrrn>). Усі зазначені документи розміщені у відкритому доступі на сайті ЗВО (<https://biotechuniv.edu.ua/>) та є доступними для всіх учасників освітнього процесу. Під час Зустрічі 7 здобувачі освіти підтвердили, що ознайомлені з відповідними документами, а також дотримуються визначених у них правил під час реалізації освітньої програми.

## **2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін**

Проєкт освітньої програми «Економіка підприємства» оприлюднюється у відкритому доступі на офіційному сайті ДБТУ у розділі «Освітня діяльність», у вкладці «Освітні програми» (<https://surl.gd/yoewmy>), а також у підрозділі «Обговорення освітніх програм» (<https://surl.lu/auicou>; <https://surl.li/hhstnl>). Це забезпечує відкритість процесу проєктування ОП і створює можливість для залучення зацікавлених сторін до її вдосконалення. Для збирання пропозицій від стейкхолдерів кафедра економіки та бізнесу передбачила кілька зручних каналів комунікації: пропозиції та зауваження можна надсилати на офіційну електронну адресу кафедри [kebbtu@gmail.com](mailto:kebbtu@gmail.com), зазначену на головній сторінці кафедри, або надсилати відповіді через Google-форму, посилання на яку кафедра розповсюджує серед цільових груп під час консультацій, опитувань та зворотного зв'язку (<https://surl.cc/uinnkx>). Таким чином, механізми участі забезпечують як іменоване, так і анонімне подання відгуків. Під час акредитаційного візиту гарант ОП підтвердив, що проєкт програми публікується щонайменше за місяць до затвердження, що дозволяє потенційним стейкхолдерам ознайомитись із його змістом і вчасно надати пропозиції. Учасники зустрічей, зокрема здобувачі, роботодавці та випускники, підтвердили свою обізнаність про наявні інструменти для зворотного зв'язку й повідомили, що активно користуються цією можливістю. Зокрема, випускник С. Горбенко на зустрічі 9 повідомив ЕГ щодо внесення своїх пропозицій щодо напряму криптоінвестування для даної ОП.

## **3. Заклад вищої освіти забезпечує на своєму вебсайті відкритий доступ до інформації та документів відповідно до законодавства. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства**

На сторінці кафедри економіки та бізнесу ДБТУ забезпечено відкритий доступ до ключової інформації щодо освітньої програми «Економіка підприємства» (<https://surl.lu/pnstef>). Зокрема, у вкладці «Освітньо-професійна програма» представлено загальні відомості про ОП, включаючи її мету, завдання, очікувані результати навчання та особливості реалізації; у вкладці «Навчальні плани» оприлюднено навчальний план із розподілом кредитів ECTS за освітніми компонентами; силабуси доступні у вкладці «Перелік освітніх компонент ОПП 2024» — перехід до змісту кожної дисципліни можливий через натискання на її назву; вибіркові дисципліни згруповані у вкладці «Каталоги вибіркових дисциплін». Водночас розділ «Здобувачам» на сайті кафедри наразі не містить повного обсягу інформації, що стосується процедур формування індивідуальної освітньої траєкторії: відсутні узагальнення щодо вибіркових компонентів, механізмів їх обрання, інструкцій щодо реалізації індивідуальної траєкторії, можливостей щодо участі в стажуваннях або академічній мобільності. Це частково ускладнює здобувачам самостійне орієнтування у власних освітніх можливостях. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу також розміщено в електронному навчальному середовищі Moodle ДБТУ, доступ до якого здійснюється через персональні акаунти здобувачів освіти. Під час Зустрічі 10 та Резервної зустрічі 2 ЕГ було продемонстровано, що всі навчальні матеріали, які використовуються в межах реалізації ОП, дійсно розміщені в системі Moodle та є доступними для здобувачів.

## **Загальний аналіз щодо Критерію 9:**

### **Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

ЕГ вважає, що наявна повна відповідність за: підкритерієм 9.1, оскільки в ДБТУ визначено чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, які є доступними для всіх учасників та яких послідовно дотримуються під час реалізації ОП; підкритерієм 9.2, оскільки ДБТУ завчасно оприлюднює на своєму вебсайті проєкти ОП із метою отримання зауважень і пропозицій від заінтересованих сторін. За підкритерієм 9.3 встановлено часткову відповідність, оскільки, хоча й забезпечено відкритий доступ до інформації про ОП відповідно до законодавства та своєчасне оприлюднення ключових документів, розділ «Здобувачам» кафедри потребує оновлення та розширення змісту з метою повнішого інформування здобувачів щодо індивідуальних освітніх траєкторій, вибіркових дисциплін, можливостей мобільності та стажування, що в сукупності обґрунтовує рівень відповідності В. Позитивні практики за критерієм 9: 1. Наявність різних каналів комунікацій стейкхолдерів щодо оновлення ОП – через електронну адресу, гугл форму, участь у засіданнях кафедри, що сприяє отриманню різних пропозицій, які спрямовані на покращення і вдосконалення освітньої програми.

## Недоліки

1. Відсутність сервісів на сайті ДБТУ для осіб із обмеженими можливостями.

## Рекомендації

1. До завершення 2025-2026 н.р. відповідальному підрозділу за підтримку офіційного сайту ДБТУ інтегрувати необхідні сервіси користування сайтом для осіб з обмеженими можливостями, щоб до освітнього контенту мали можливість долучатися здобувачі з різними видами обмежень.

## Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

## Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. **Зміст освітньо-наукової (освітньо-творчої) програми забезпечує повноцінну підготовку аспірантів (ад'юнктів) до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності за відповідною спеціальністю (спеціальностями) та/або галуззю знань (галузями знань), володіння методологією наукової та педагогічної діяльності**

*не застосовується*

2. **Наукова (освітньо-творча) діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень (творчості) наукових (творчих) керівників**

*не застосовується*

3. **Заклад вищої освіти здатний сформувати разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) для атестації аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі**

*не застосовується*

4. **Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує можливості для виконання наукових досліджень (творчих проєктів) і апробації їх результатів відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, концертів, спектаклів, майстер-класів, персональних виставок, публічних виступів, надання доступу до використання лабораторій, обладнання, інформаційних та обчислювальних ресурсів тощо)**

*не застосовується*

5. **Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, концерти, спектаклі, майстер-класи, персональні виставки, публічні виступи, участь у спільних дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах тощо**

*не застосовується*

**6. Наявна практика участі наукових (творчих) керівників аспірантів (ад'юнктів) у дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах, результати яких регулярно публікуються, презентуються та/або практично впроваджуються**

*не застосовується*

**7. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових (творчих) керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення здійснення наукового (творчого) керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності**

*не застосовується*

#### **Загальний аналіз щодо Критерію 10:**

**Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

*не застосовується*

#### **Недоліки**

*не застосовується*

#### **Рекомендації**

*не застосовується*

#### **Рівень відповідності Критерію 10.**

*не застосовується*

### **IV. Інші спостереження**

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

*дані відсутні*

### **V. Підсумки**

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

|                                                            |          |
|------------------------------------------------------------|----------|
| <b>Критерій 1.</b> Проектування та цілі освітньої програми | <b>B</b> |
| <b>Критерій 2 .</b> Структура та зміст освітньої програми  | <b>B</b> |

|                                                                                                       |                   |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|
| <b>Критерій 3</b> . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання                     | B                 |
| <b>Критерій 4</b> . Навчання і викладання за освітньою програмою                                      | B                 |
| <b>Критерій 5</b> . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність | B                 |
| <b>Критерій 6.</b> Людські ресурси                                                                    | B                 |
| <b>Критерій 7.</b> Освітнє середовище та матеріальні ресурси                                          | B                 |
| <b>Критерій 8.</b> Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми                                   | B                 |
| <b>Критерій 9.</b> Прозорість та публічність                                                          | B                 |
| <b>Критерій 10.</b> Навчання через дослідження                                                        | не застосовується |

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

| Документ | Назва файла                                                                           | Хеш файла                                        |
|----------|---------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|
| Додаток  | Додаток до звіту ЕГ Перелік суттєвих недоліків ID 52585 ОП Економіка підприємства.pdf | q8Sx1l55G/wkYBLb1DIkaN4oowxuQDdvHxF3LSBS<br>CJg= |

\*\*\*

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

**Кобець Віталій Миколайович**

Члени експертної групи

**Шушпанов Дмитро Георгійович**

**Колещук Орест Ярославович**

**Лойко Єлизавета Миколаївна**